Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 12 (838) ГОД XVII БЕЛАСТОК 19 САКАВІКА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

У гэты ўрачысты дзень, калі наваколле поўніцца сакавітымі пахамі прадвесня, усе мы ідзем выканаць наш грамадзянскі абавязак перад Радзімай, ідзем задакументаваць сваім выбарчым лістком нашае самае шчырае жаданне ўдзельнічаць разам з

19 САКАВІКА! УСЕ ДА ВЫБАРЧЫХ УРНАЎ!

усім польскім народам у велічнай справе развіцця і ўмацавання нашага сацыялістычнага краю.

Нікога з нас — і з адлеглых сёлаў і з мнагалюдных гарадоў — не забракне пры выбарчых урнах. Ідзем да іх светлаю раніцай, каб выказаць нашае поўнае адабрэнне праграме сацыялістычнага будаўніцтва, прынятай VI з'ездам Польскай аб'яднанай рабочай партыі. Праграма партыі стала праграмай усяго народа. Яна адкрыла перад нашым краем новую старонку на шляху далейшага ўсебаковага развіцця і ўдасканальвання грамадскага жыцця, гаспадаркі, асветы і культуры.

Прагаласуем мы за непарушную еднасць і брацкую дружбу нашага краю з вялікай Краінай Саветаў, сацыялістычнымі дзяржавамі і іншымі міралюбівымі народамі свету. Мір на зямлі і адзінства сацыялістычных краін з'яўляецца самай пэўнай гарантыяй нашага спакойнага і шчаслівага заўтра.

Аддаем нашыя галасы за кандыдатаў Фронту адзінства народа, на адзіны выбарчы спісак, каб гэтым прадэманстраваць нашую еднасць з усімі грамадзянамі сацыялістычнай Польшчы. Выбіраем самых лепшых дачок і сыноў нашай Айчыны. І мы ўпэўнены, што Сейм VI скліканія будзе аднародны і нястомны ў здзяйсненні палітычнай лініі, намечанай партыяй і адобранай народам. Ён будзе прымаць мудрыя законы, пранікнёна і патрабавальна кантраліраваць палітыку нашага ўрада.

Нашы рукі, што ўкладаюць выбарчы лісток у урну, гатовы да працавітага, гаспадарлівага дзеяння на карысць усяго польскага грамадства, усёй нашай Радзімы. Нашы сэрцы прасякнуты аптымізмам за будучыню нашага краю, за светлы будучы дзень кожнага з нас.

Мы не падвядзем!

19 сакавіка — усе да выбарчых урнаў!

ГУТАРКА З КАНДЫДАТАМ У ПАСЛЫ СЕЙМА, І САКРАТАРОМ ВК ПАРП У БЕЛАСТОКУ ЗДЗІСЛАВАМ КУРОЎСКІМ

— VI з'езд ПАРП сфармуліраваў праграму далейшага будаўніцтва сацыялізму ў нашай краіне. Гэта праграма з'явілася выбарчай платформай Фронту адзінства народу. Якія ў святле гэтай праграмы стаяць заданні перад Беласточчынай?

— На сёння — інтэнсіўная праца над распрацоўкай пастаноў з'езду ў катэгорыях паасобных асяроддзяў. Пастановы тэтыя перакладаем на мову практычных заданняў, мабілізуем грамадства да творчага дзеяння.

Вялікае значэнне прыдаем ажыццяўленню прапаноў, унесеных перад з'ездам. Хочам усе іх здзейсніць.

Асаблівую ўвагу звяртаем на працу і жыллёвае пытанне. Людзі павінны мець працу і кватэру. Праграма жыллёвага будаўніцтва прадбачвае ўзрост на 19% у параўнанні з мінулай пяцігодкай. Стараемся, каб узрост быў большы, і маем надзею, што даб'емся гэтага. Жыллёвае будаўніцтва — надзвычай важнае пытанне. Развіваць яго павінны не толькі кааператывы і рады нарадовыя, але і прадпрыемствы. Вырашаць гэтае пытанне трэба таксама шляхам індывідуальнага будаўніцтва, рамонтаў і адаптацыяў.

Хочам разгарнуць грамадскую ініцыятыўнасць. Ад яе многа залежыць. Важную, напрыклад, ролю могуць адыграць конкурсы «Жыхары свайму гораду» і «Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная».

— Пастановы VI з'езду, між іншым, гавораць, што трэба павысіць ролю рэгіянальных планаў. Якія намеры ў гэтай галіне маюць ваяводскія ўлады?

— Не выпрацавалі мы дагэтуль у Польшчы доўгагадовых, перспектыўных планаў. Хочам гэта адрабіць. Урад паклікаў калектыў экспертаў для выпрацавання прасторавага плана, з якога будзе зыходзіць перспектыўны план. Маю прыемнасць прымаць удзел у працах гэтага калектыву. У бліжэйшай будучыні план такі будзе. З гэтых самых прадпасылак зыходзяць і пачынанні ў нашым ваяводстве. Створана камісія спецыялістаў, якая апрацуе падобны план для Беласточчыны.

— Людзі любяць заглядаць у будучыню. Якімі тады з'яўляюцца галоўныя напрамкі развіцця Беласточчыны?

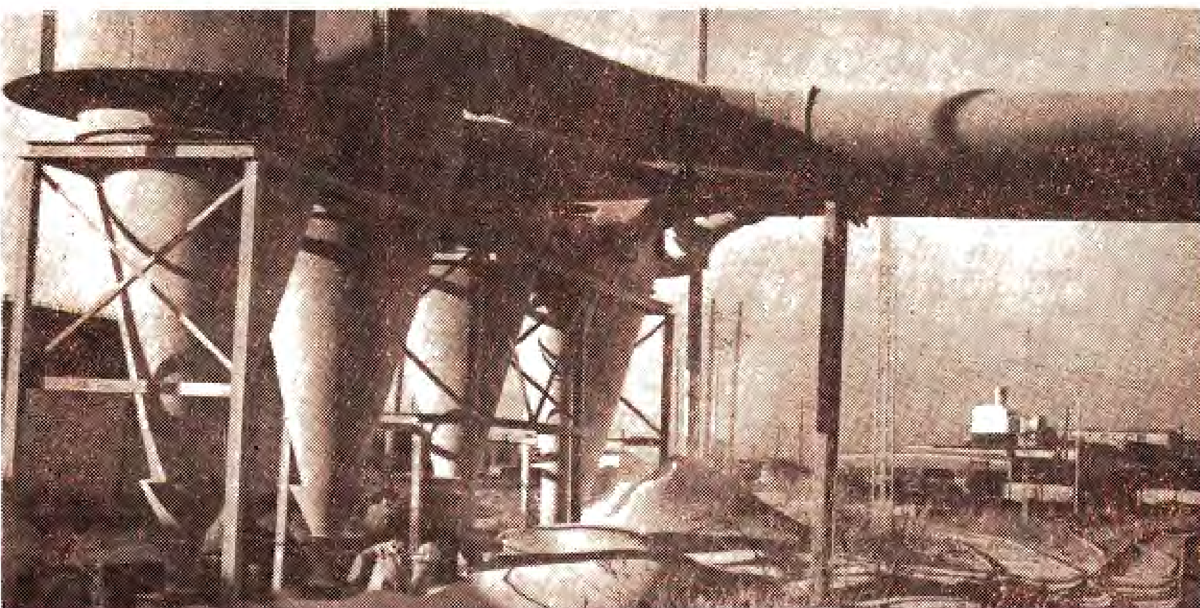
— Першы. Асноўнага значэння: значнае капіталаўкладанне ў развіццё сельскай гаспадаркі. Хочам і мусім зрабіць з гэтай галіны гаспадаркі важны напрамак развіцця і грамадска-гаспадарчай актывізацыі ваяводства. Асаблівую ўвагу звернем на добрае выкарыстанне зямлі, развіццё жывёлагадоўлі, механізацыі і будаўніцтва.

Другі напрамак. Развіццё апрацоўчай прамысловасці: сельскагаспадарча-харчовай, тэкстыльнай, дрэваапрацоўчай. Хочам таксама на базе тэкстыльнай прамысловасці будаваць у будучыні

Працяг на стар. 4

І сакратар ВК ПАРП у Беластоку Здзіслаў Куроўскі на сустрэчы з тэкстыльшчыкамі Фастаўскага камбіната. *Фота ЦАФ — Р. Сянько.*

Гайнаўская мэблевая

Гайнаўская мэблевая фабрыка, якая ў мінулым годзе пачала сваю дзейнасць, каштавала 66 млн. зл. Гэта было найбольшае прамысловае капіталаўкладанне ў гэтым раёне. Абсталяваны тут многія прататыпныя машыны, якіх дагэтуль не было ў Польшчы. На фабрыцы працуюць 154 станкі, у тым ліку 38 замежных. Шмат таксама тут прылад дапаможных: канвееры, транспарцёры і інш. Можна смела сказаць, што знайшло тут прымяненне апошняе слова тэхнікі. На здымку: на Гайнаўскай мэблевай фабрыцы прыменена сучасная вентыляцыйная і кліматызацыйная сістэма. Цэнтральная сістэма збірае кожную пылінку пры машынах і пераносіць у зборны пункт, які знаходзіцца за фабрыкай. Вось пункт збору занечышчэнняў, узнікшых у часе прадукцыі.

Фота Цаф — Р. Сянько

■ 27 лютага ў Гарадку адбыўся конкурс школьнікаў на беларускую песню, арганізаваны інспектаратам асветы прэзідыума ПРН у Беластоку. Прыняло ў ім удзел 33 асобы з сямі пачатковых школ. Найлепш спявалі вучні з Гарадка. Яны занялі першыя месцы ў катэгорыях сола, у дуэце, трыо і квартэце. Аб конкурсе змесцім шырэйшую інфармацыю ў наступным нумары «Нівы».

■ 28 лютага адбылося спатканне кіраўніцтва ГП БГКТ з прадстаўнікамі ваяводскага праўлення «Рух» (з дырэктарам да спраў культурнай дзейнасці Аліцыяй Мікульскай і кіраўніком гэтага аддзела Рышардам Мелькэ). Былі абмеркаваны далейшыя формы супрацоўніцтва «Руху» і БГКТ у 1972 годзе.

■ Сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП Яўгені Златажынскі 29 лютага прыняў сакратара ГП Янку Зенюка, які праінфармаваў яго аб актуальных праблемах БГКТ.

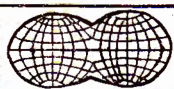
■ 3 сакавіка прэзідыум ГП пазнаёміўся з зацверджаным Міністэрствам унутраных спраў фінансавым бюджэтам БГКТ на 1972 год.

■ Вельмі цікава праходзіў (5.III.) семінар літаратурна-мастацкага аб'яднання «Белавежа», якое існуе пры ГП БГКТ. Старшыня літаб'яднання Аляксандр Баршчэўскі выступіў з дакладам аб жыцці і творчай дзейнасці вялікага беларускага пісьменніка Янкі Купалы. Пасля дакладчык прадставіў прысутным план святкаванняў 90-ых гадавін з дня нараджэння паэтаў-класікаў беларускай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа. Затым адбылася дыскусія над творамі, змешчанымі ў «Альманаху» № 2. З уступным словам да дыскусіі выступіў паэт Янка Чыквін. Наступным пунктам парадку семінара было зацвярджэнне плана працы літаб'яднання на 1972 год, які ад імя праўлення прадставіла Зося Стаськевіч. Далей сакратар ГП Янка Зенюк праінфармаваў прысутных аб выдавецкіх магчымасцях Галоўнага праўлення.

■ 5 сакавіка адбылася ў доме культуры ў Ячне справаздачна - выбарная канферэнцыя дуброўскага аддзела. (Аб ёй чытайце справаздачу таксама ў наступным нумары «Нівы»).

(мх)

◊ Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

АБ АДБЫЎШЫМСЯ ВІЗІЦЕ

ЗША і КНР, піша каментатар «Рудэ права» З. Гаржэня, у шанхайскім камюніке спасылаюцца на пяць прынцыпаў мірнага суіснавання, вядомых з 1954 года, г.зн. з часу падпісання кітайска-індыйскага пагаднення пад назвай Панча шыла. Аднак сучасныя міжнародныя адносіны даюць пераканаўчыя доказы таго, наколькі сур'ёзна ставіцца Вашынгтон да падобных абавязацельстваў. У момант жа падпісання шанхайскага камюніке ЗША вялі агрэсіўную вайну ў Індакітаі, умешваючыся ва ўнутраныя справы краін Індакітая, парушаючы іх сувірэнітэт.

У амерыкана-кітайскім камюніке гутарка ідзе і аб Народнай Рэспубліцы Бангладэш, права якой на сувірэнітэт і існаванне не прызналі ні ЗША, ні Кітай. У гэтым дакуменце замацавана таксама пазіцыя кітайскага боку аб падтрымцы «народа Джаму і Кашміра ў яго барацьбе за права на самавызначэнне», што неадкладна і энергічна было адхілена Індзірай Гандзі, як умяшанне ва ўнутраныя справы Індыі.

ЗБРОЯ ПАРТУГАЛІІ

Насуперак закліку Камітэта ААН па дэкаланізацыі Англія і іншыя члены НАТО працягваюць пастаўляць зброю Партугаліі. Яна прызначаецца, як афіцыйна сцвярджаюць, для «выканання Партугаліяй мінімуму сваіх абавязацельстваў па Паўночнаатлантычнаму дагавору».

Але ні для каго не сакрэт, што на справе гэта добрая зброя выкарыстоўваецца партугальскім урадам у каланіяльнай вайне ў Афрыцы супраць народаў Мазамбіка, «партугальскай» Гвінеі і Анголы.

ЗА РАТЫФІКАЦЫЮ

Прагрэсіўная грамадскасць Федэратыўнай Рэспублікі Германіі рэзка асуджае спробы рэакцыі перашкодзіць ратыфікацыі дагавораў ФРГ з Савецкім Саюзам і Польшчай. Праўленне Нямецкага саюза міру апублікавала заяву, у якой падкрэслівае велізарнае значэнне гэтых дагавораў для забеспячэння міру і бяспекі ў Еўропе і адзначае неабходнасць «неадкладнай іх ратыфікацыі».

МАСКВА — САНТ'ЯГА

Рэспубліка Чылі — першая краіна ў Паўднёвай Амерыцы, з якой Савецкі Саюз установіць рэгулярныя паветраныя зносіны. Пагадненне аб гэтым падпісана 6 сакавіка г.г. у Маскве. Новую лінію Аэрафлоту будуць абслугоўваць самалёты ІЛ—62. Паміж Масквой і Сант'яга яны будуць рабіць адзін рэйс у тыдзень.

ТВОРЫ ЛЕНІНА Ў ЯПОНІІ

Японскае выдавецтва «Ацукі сіятэн» выпусціла ў свет новы дзесяцітомны збор выбраных твораў У. І. Леніна. У дзесяцітомнік увайшлі, у прыватнасці, працы Леніна «Што такое «сябры народа» і як яны ваююць супраць сацыял-дэмакратаў»; «Што рабіць?», «Крок наперад, два крокі назад», «Развіццё капіталізму ў Расіі», «Імперыялізм як вышэйшая стадыя капіталізму», «Дзіцячая хвароба «левізны» ў камунізме», а таксама працы па аграрных пытаннях, нацыянальнаму пытанню і іншых праблемах сацыялістычнай рэвалюцыі. (ак)

АЎТАФІЛІЯЛ

На ўскраі невялікага беларускага горада Асіповічы пачалося будаўніцтва буйнага завода аўтамабільных агрэгатаў. Будзе гэта філіял Мінскага аўтазавода. Прадукцыя новага філіяла шматзначна павялічыць выпуск машын на Мінскім аўтазаводзе. У Асіповічах будуць таксама вырабляць прычэпы.

НОВЫ НАВУКОВЫ ЦЭНТР

У Мінску ствараецца Заходняе аддзяленне Усесаюзнай акадэміі сельскагаспадарчых навук імя У. І. Леніна. Ён будзе абслугоўваць патрэбы сельскагаспадарчай навукі ў Беларусі, Літве, Латвіі і Эстоніі.

ФАБРЫКА ЯЕК

У Оршы пабудавалі птушыную ферму, якая за год дае 50 мільёнаў штук яек. Яна поўнасцю механізавана. Аўтаматы раздаюць курам ежу, падаюць ваду, адбіраюць яйкі.

Пры нагодзе варта ведаць, што птушкагадоўчая прамысловасць Беларусі за пяцігодку ўдвая павялічыць вытворчасць яек і амаль у паўтара раза — прадукцыю белага мяса. Войдуць у строй 8 новых фабрык.

У ГРОДЗЕНСКІХ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ

Гродзенскі тонкасуконны камбінат у другім годзе 9 пяцігодкі выпусціць на рынак 2 мільёны 500 тысяч метраў розных шарсцяных тканін. Сярод іх будзе новая тканіна «эфект». Яна прызначаецца для жаночага адзення.

«ЖЫГУЛЁЎСКАЕ» НАЙЛЕПШАЕ

Спецыялісты па дэгустацыі прызналі, што найлепшым у Беларусі з'яўляецца «жыгулёўскае» піва. Яго выпускае Брэсцкі піваварны камбінат. На другім месцы аказалася мінскае «жыгулёўскае», а трэцяе месца заваявала піва з Ліды.

БЕЛАРУСЬ — БАЛГАРЫЯ

У Мінску адбыўся пленум праўлення Беларускага аддзялення Таварыства савецка - балгарскай дружбы. Быў абмеркаваны план дзейнасці гэтай грамадскай арганізацыі. Прадбачваецца правесці ў БССР дні савецка-балгарскай дружбы, дні балгарскай паэзіі, тыдзень балгарскага фільма.

У сваю чаргу балгары рашылі ўрачыста адзначыць юбілей народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа. Супрацоўніцтва Беларусі і Балгарыі замацоўваецца ва ўсіх галінах грамадскага і гаспадарчага жыцця. Балгарская газета «Работнічэска дзела» змясціла рэпартаж са сталіцы БССР, які напісаў Кальё Недкаў.

НА ВАРШАЎСКІМ МОСЦЕ

Цераз прыграніччы Буг перакінуты вялікі мост, які ў Брэсце называецца Варшаўскім. На адным канцы яго нясуць варту савецкія пагранічнікі, на другім — польскія. Пасярэдзіне моста стойкай фарбай праведзена лінія — гэта граніца. Яна, на шчасце, не раздзяляе, а хутчэй спалучае — і не толькі суседзяў. Праз варшаўскі мост амаль няспынна праязджаюць аўтамабілі з многіх еўрапейскіх і заморскіх краін.

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

7 сакавіка г.г. адбылося пасяджэнне Палітбюро Цэнтральнага Камітэта ПАРП, на якім разгледжаны прапановы Прэзідыума ўрада аб зменах у сістэме планавання і інвестыцыяў. Галоўнай мэтай прапанаваных змен з'яўляецца паляпшэнне інвестыцыйнай сістэмы, скарачэнне тэрмінаў і змяншэнне коштаў рэалізацыі інвестыцыяў. Чарговым пунктам працы Палітбюро была ацэнка развіцця партыі ў 1971 годзе і справа якаснага складу партыі. Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыум урада прынялі пастанову аб стварэнні партыйна-ўрадавай камісіі па справах паляпшэння дзейнасці органаў улады і дзяржаўнай адміністрацыі.

«ПОЛЬШЧА — 2000»

9 сакавіка г.г. адбылося пасяджэнне Камітэта доследаў і прагнозаў «Польшча--2000», ПАН і Прэзідыума дзяржаўнай рады горнай прамысловасці. Пасяджэнне вёў старшыня Дзяржаўнай рады горнай прамысловасці праф. др інж. Баляслаў Крупінскі. На пасяджэнні абмеркаваны два даклады на тэмы: «Прагнозы развіцця сінтэтычных матэрыяў» і «Прагнозы расходу неэнергетычнай мінеральнай сыравіны да 2000 года».

«ВЯСНА — 72»

10 сакавіка распачалася Пазнанская ярмарка «Вясна — 72». Найбольшым зацікаўленнем пакупнікоў карыстаюцца вырабы лёгкай прамысловасці: вопратка, трыкатажныя вырабы і абутак. Лёгкая прамысловасць мае да продажу тавары агульнай вартасцю каля 16,7 мільярдаў злотых.

Усіх тавараў на ярмарцы ёсць на суму 38 мільярдаў злотых, г. зн. на 20% больш, чымсьці было іх у мінулым годзе.

АДПАЧЫНАК ДЛЯ 3.700 ТЫСЯЧ

Важнай справай з'яўляецца справа арганізацыі летняга адпачынку для дзяцей. У гэтым годзе з гэтага адпачынку скарыстае 3.700 тысяч дзяцей і моладзі. Наглядаюцца яшчэ зараз дыспрапорцыі ў карыстанні з летніх лагераў і адпачынку паміж дзяцьмі з гарадоў і вёсак. Калі з летняга адпачынку карыстае з горада кожнае другое дзіця, дык з вёскі — кожнае дваццатае. Варта таму расшырыць летні адпачынак для вясковых дзяцей перш за ўсё аднаасобных сялян, бо дзеці рабочых ПГР і іншых установ забяспечаны выездамі ў летнія лагеры.

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА

6 сакавіка г.г. I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк сустрэўся з жаночай дэлегацыяй у сувязі з Міжнародным днём жанчын. У сустрэчы прымалі ўдзел жанчыны з усіх ваяводстваў, якія заслужыліся ў прафесіянальнай і грамадскай працы. На заканчэнне сустрэчы I сакратар ЦК перадаў усім жанчынам свае найлепшыя пажаданні.

НОВЫЯ КВАТЭРЫ

У першым квартале г.г. будзе выканана 20 % гадавых планаў у жыллёвым будаўніцтве. На працягу двух першых месяцаў г.г. перададзены ў карыстанне кватэры агульнай плошчай 400 тысяч квадратных метраў. Добры пачатак, самаахвярнасць рабочых калектываў будаўнічых прадпрыемстваў — гэта залог таго, што планы пабудовы кватэр, намечаныя на 1972 год, будуць перавыкананы. (яц)

СУСТРЭЧЫ

Кандыдаты ў паслы Сейма ў мінулы тыдзень, як і на працягу ўсёй выбарчай кампаніі, вельмі часта сустракаліся з выбаршчыкамі. I сакратар ВК партыі, кандыдат у паслы З. Куроўскі сустрэўся з грамадскасцю павета ў Бельску, Лапах, Сямяцічах. Кандыдат у паслы, старшыня Цэнтральнай рэвізійнай камісіі ПАРП А. Лашэвіч сустрэўся з актывам Фронту адзінства народу ў Голдапе. Кандыдат у паслы, намеснік старшыні Камісіі гаспадарчага планавання пры Радзе Міністраў Л. Цэгельскі сустрэўся з актывам Манецкага павету.

Працавіта правялі апошнія дні перад выбарамі і іншыя нашы кандыдаты ў паслы.

ДЗЕНЬ ЖАНЧЫН

Напярэдадні Міжнароднага дня жанчын члены сакратарыята ВК партыі З. Куроўскі, Ул. Юшкевіч, С. Рубчэўскі, Я. Стомпар і Я. Златажынскі сустрэліся з актывісткамі жаночага руху ў нашым ваяводстве: прадстаўнічкамі Ваяводскай рады жанчын, Лігі жанчын, гурткоў вясковых гаспадынь і іншых. У дыскусіі выступілі амаль усе ўдзельніцы сустрэчы, яны гаварылі аб дасягненнях працы ў сваіх асяроддзях і аб клопатах, якія перашкаджаюць добра працаваць.

З. Куроўскі падкрэсліў вялікі ўдзел жанчын у жыцці нашага ваяводства і сардэчна павіншаваў жанчын з іх святам.

8 сакавіка ў зале ПВРН адбыўся ўрачысты канцэрт у сувязі з Днём жанчын.

МАНІФЕСТАЦЫЯ МОЛАДЗІ

12 сакавіка ў канферэнцыйнай зале ПВРН сабралася 400-асабовая група моладзі, прадстаўнікі ўсіх пяці маладзёжных арганізацый — ЗМС, ЗМВ, ЗГП, КМВ і ЗСП. Прысутнічалі на маніфестацыі I сакратар ВК партыі З. Куроўскі і старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха. Прыехалі таксама з Варшавы прадстаўнікі цэнтральных улад маладзёжных арганізацый, у тым ліку і віцэ-старшыня Агульнапольскага камітэта супрацоўніцтва маладзёжных арганізацый Р. Мацькоўскі. У пастанове, прынятай на сустрэчы, падкрэслівалася неабходнасць больш цеснага супрацоўніцтва ўсёй нашай моладзі.

Потым адбылася сустрэча трох пакаленняў. Дэлегацыі моладзі склалі вянкі на магілах і ля помнікаў барацьбітоў за волю і дэмакратыю.

НОВАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

Ад I сакавіка ў Вышэйшай інжынерскай школе існуе яшчэ адно аддзяленне, ужо чацвертае, аддзяленне сельскагаспадарчых машын і абсталявання. Набор студэнтаў будзе адбывацца ў той жа час, калі і ва ўсёй школе, а заняткі пачнуцца ад 1 кастрычніка гэтага года.

Адкрыццё гэтага аддзялення звязана з узрастаючым недахопам кваліфікаваных кадраў у галіне сельскагаспадарчых машын. На новым аддзяленні будзе стацыянарнае і завочнае навучанне. На стацыянар будуць прымацца выпускнікі ўсіх сярэдніх школ, а на завочнае — у першую чаргу працаўнікі ПОМ, машынных баз, ПГР і ўстаноў, якія абслугоўваюць сельскую гаспадарку. (яч)

NIEDZIELA 19.III.

8.30 Program dnia. 8.35 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 Klub Śmiałych. 10.15 Dziennik. 10.45 „Krajobraz polski" — film TVP. 11.45 Gra orkiestra TV Katowice. 12.10 „W starym kinie" — „Moje pierwsze filmy" — Kazimierz Kutz. 13.15 Dziennik. 13.40 Dla dzieci: J. Wilkowski — „Przygoda skrzata Dzięcielinka". 14.10 Reportaż. 14.30 „Piórkiem i węglem". 15.00 Studio 63: „Za nami szła Polska" wg „Pamiętników osadników Ziem Odzyskanych". 16.05 Dziennik. 16.20 „Flis" — opera St. Moniuszki. 17.20 Kino Przygoda: „Skarb Templariuszy" — film TVP („Samochodzik i Templariusze"). 17.55 Reportaż. 18.20 „Klub Sześciu Kontynentów". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.10 „Muzyka lekka, łatwa i przyjemna". 21.00 „Czarująca" — film fab. franc. 22.20 Dziennik. 22.45 Wiadomości sportowe.

PONIEDZIAŁEK 20. III.

15.20 i 22.20 Politechnika TV.Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Tunezja — Bourguiba" — rep. film. TVP („W krajach Zachodzącego słońca"). 18.25 „Ptasie troski" — film radz. 18.40 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: „Wesele z generałem". 20.55 „Motywy ludowe u Ravela i Szymanowskiego". 21.15 „Polonia na świecie". 22.00 Dziennik.

WTOREK 21.III.

10.00 Dla szkół: (kl. IV) „Warmia i Mazury". 10.20 „Błękitne mokasyny" — film fab. ang. 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — Z. Skowroński „Dekret". 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Określenie wieku i wagi zwierząt gospodarskich". 15.20 i 23.00 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Dokerzy". 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Błękitne mokasyny" — film fab. ang. 21.15 „Kontakt" — rep. film. 21.45 „Canzonissima" — program rozr. wł. 22.30 Dziennik. Wiadomości sportowe.

SRODA 22. III.

10.00 „Obcy w lesie" — film TVP. 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Stany skupienia ciał". 12.45 Dla szkół: (kl, VIII) Chemia — „Woda". 13.40 „Wybieramy zawód". 15.20 i 22.30 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Budujemy dom", „Ludzie z różnych stron świata" — film. 17.30 PKF. 17.40 „Perspektywy techniki„ — rep. 18.10 „Owady — Motyle" — film wł. („Poznajmy przyrodę"). 18.30 TV Kurier Warszawski. 18.50 „Narodziny Giganta". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Obcy w lesie" — film TVP. 21.00 „Światowid". 21.30 Poznański Zaspół Perkusyjny Państw. Filharmonii w Poznaniu. 22.00 Dziennik. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK. 23.III.

8.15 Matematyka w szkole: „Matematyka w klasach matematyczno-fizycznych". 13.50 i 14.35 Mechanizacja Rolnictwa: „Elektryczne urządzenia grzejne w rolnictwie" cz. I i II. 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem" 17.40 Magazyn ITP. 18.00 „Made in Poland". 18.30 TV Kurier Kielecki. 18.45 „Biuro bardzo dobrych przewodników" — program kabaretowy („Podróże w znane"). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.10 Teatr Kobra: P. Quentin — „Fatalna kobieta". 21.25 „Walka z cieniem". 22.00 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK, 24.III.

8.00 TV Kurs Rolniczy: „Wiosna 1972". 8.35 „Armando" — film fab. bułg. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zajęcia techniczne — „Silniki". 10.30 „Dżentelmeni" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 11.00 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata: Polska — Norwegia. 15.20 i 22.55 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 Program filmowy. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 Śpiewa Katarzyna Bovery. 19.05 „Sport, turystyka, wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Dżentelmeni" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV na świecie: „Dziewica i uwodziciel" (widowisko TV Słowackiej). 21.55 Dziennik. 22.10 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata: Polska — Norwegia (III tercja).

SOBOTA, 25.III.

9.00 „Sumienie" — film fab. ang. 9.55 Dla szkół: (kl. VI) Geografia — „Warszawa". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Geografia — „Sycylia". 13.00 Sprawozdanie z międzynarodowych zawodów narciarskich w Planicy. Loty narciarskie (Jugosławia). 15.10 Program dnia. 15.15 Program I proponuje. 15.35 Redakcja Szkolna zapowiada. 15.45 „Bieg po zdrowie". 16.20 Dziennik. 16.30 Teatr Młodego Widza: — Scena Faktu „Zwariowana nauczycielka" („Pamiętniki młodzieży"). 17.10 TV Informator Wydawniczy. 17.25 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata: Polska — Francja (Grupa B) oraz Sprawozdanie z międzynarodowych zawodów narciarskich w Planicy — Loty narciarskie (Jugosławia). 18.35 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 Teatr Rozrywki: Z. Skowroński — „W czepku urodzona". 21.15 Dziennik. Wiadomości sportowe. 21.50 Film fabularny. 23.10 „Canzonissima" — program rozr. wł.

PIĄTEK, 17 marca

7.35 Nowiny. 8.45 Koncert zespołu„Lezginka". 9.50 Filmy dokument. 10.30 Nowiny. 14.00 Program dnia. 15.50 Panorama nowin. 16.10 Świat socjalizmu. 16.40 Przegląd muzyczny. 18.15 Program sportowy. 19.00 Czas. 19.30 Film TV. 20.20 Koncert estradowy. 21.05 Nowiny sportowe. 21.20 Nowiny.

SOBOTA, 18 marca

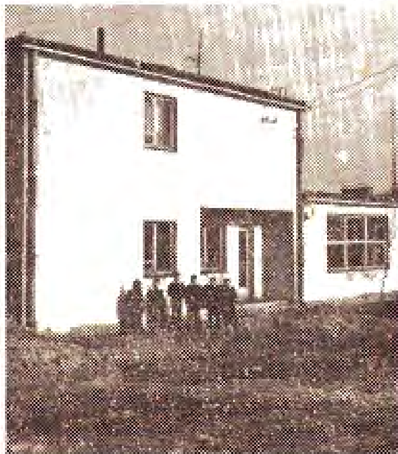
7.00 Program dnia. 7.30 Nowiny. 7.45 Koncert. 8.30 Dla dzieci. 9.00 Przegląd międzynarodowy. 9.15 Szkatułka muzyczna. 9.30 Film animowany. 9.45 Życie tańca. 10.45 Zdrowie. 11.15 Śpiewa uralski chór ludowy. 12.20 Poezja. 13.30 Śpiewa A. Makarenko. 14.00 Panorama międzynarodowa. 14.20 W świecie zwierząt. 16.00 Nowiny. 16.10 Koncert. 17.00 Panorama nowin. 17.40 „Los rezydenta", Film fab. I seria. 19.00 Czas. 19.30 Panorama filmowa. 21.10 Nowiny.

NIEDZIELA, 19 marca

7.00 Program dnia. 7.15 Nowiny. 8.30. Kiosk muzyczny. 9.00 Białe i czarne. 10.25 Czterej pancerni i pies. 17 seria. 11.20 Kronika filmowa. 11.30 Śpiewa D. Morozow. 11.50 Dla żołnierzy. 12.45 Film animowany dla dzieci. 12.55 Nowiny. 13.00 Wszechzwiązkowy festiwal twórczości ludowej. 15.00 Klub filmowy. 16.00 Nowiny. 16.30 Muzyka Azerbejdżanu, Armenii i Gruzji. 17.05 Japonia. 17.50 „Los rezydentą". Film fab. 2 seria. 19.00 Czas. 19.30 W eterze „Młodość". 20.35 „Wieczorne melodie". 21.20 Nowiny.

Школа ў Залуках

Вёска Залукі (Беластоцкі павет) налічвае каля 70 дамоў і столькі ж гаспадарак. Сярод дамоў асабліва вылучаецца новы мураваны будынак у канцы вёскі. Знаходзіцца ў ім 8-класная школа. Пабудавана яна пры дапамозе саміх жыхароў Залук у 1964 годзе. Зараз школьнікі вучацца тут у прасторных і светлых класах. Школа налічвае 139 вучняў. Вучыць іх 7 настаўнікаў, у тым ліку 6 з дадатковымі кваліфікацыямі.

Школа ў Залуках.

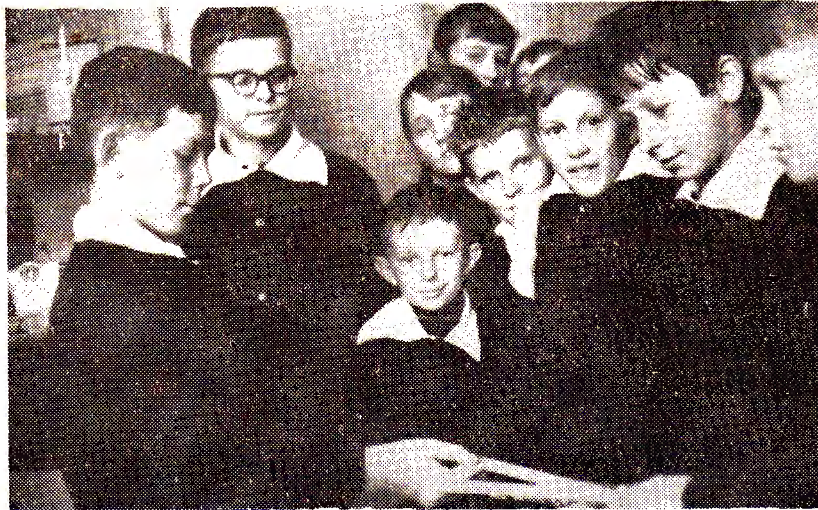

Настаўніца Галіна Буцько і Лілія Чэмель правяраюць чарговасць запісаў тэмаў урокаў у класным дзённіку.

Ля школьнай насценгазеты.

Усе вучні залукаўскай школы з'яўляюцца сапраўднымі сябрамі птушак і лясных звяркоў. Для птушак зрабілі яны 50 кармушак, у якія сыплюць зерне і сабраныя яшчэ восенню ягады рабіны, а для звяркоў «ёлкі», абвешаныя морквай, лісткамі капусты, сенам, буракамі і г.д. Каля тысячы злотых сабралі вучні ў рамках акцыі збірання грошай на падарункі для асірацелых дзяцей і да двухсот злотых — на Каралеўскі замак. Актыўна працуе 23-асабовая зухаўская каманда, якой кіруе настаўніца Галіна Буцько. Арганізуюць яны розныя зімовыя гульні, а апошнім часам урачыста адзначалі яны 8 сакавіка. Запрасілі яны сваіх матак у школу, сардэчна іх віншавалі і ўручылі падарункі, а таксама частавалі пірожным і чаем. Гарцэры супольна з мясцовым гуртком ЗМВ арганізавалі ў сябе кулік. Кулік прайшоў паспяхова — і засталіся па ім самыя прыемныя ўспаміны. Амаль усе вучні збіраюць грошы і складаюць іх на ашчадныя кніжкі. Некаторыя з іх, як Янка Лісоўскі, вучань VI класа, і Аркадзь Калішэвіч, вучань VIII класа, сабралі да паўтары тысячы злотых кожны. Грошы вучні маюць з продажу грыбоў, ягад і шышак. Вучнёўская спулдзельня «Первёснэк» мае таксама добрыя дасягненні. Забяспечвае яна школьнікаў неабходнымі школьнымі прыборамі, пірожным, кандытарскімі вырабамі і г.д. Найбольш працуюць у ёй вучні VII класа Віктар Паплаўскі і Андрэй Грэсь (на здымку). Раней члены вучнёўскай спулдзельні гадавалі ў сябе нават кролікаў. Дапамагае школе бацькоўскі камітэт і мясцовы сельскагаспадарчы гурток. Са сваіх фондаў купляюць яны вучням з нагоды Міжнароднага дня дзіцяці або на заканчэнне навучальнага года падарункі.

Я. Цялушэцкі
Фота аўтара

Віктар Паплаўскі і Андрэй Грэсь найбольш працуюць у вучнёўскай спулдзельні.

ДЗЕ Ж ТЫ, НАШ ХОР?

Вельмі добра помняцца мне тыя часы, калі на сцэне бельскага кіно выступалі школьныя хоры і іншыя мастацкія калектывы. Найбольш знаным быў першапачаткова хор новага беларускага ліцэя, які пазней перадаў першынство вучнёўскаму хору педагагічнага ліцэя.

Праз нейкі час хор беларускага ліцэя перастаў дзейнічаць. Асноўнай прычынай быў недахоп настаўніка-спецыяліста, які б мог апрацаваць праграму, весці хор. Інакш выглядала справа ў педліцэі. Як кадравая школа меў ён настаўнікаў-спецыялістаў па музыцы, а яго вучні здабывалі веды не толькі ў спеве, але і вучыліся іграць на інструментах.

Дырэкцыю ліцэя не задавальняла вядзенне хору ранейшым спосабам. Сам дырэктар Канашынскі запрапанаваў арганізаваць хор, які б не толькі меў адпаведна высокі мастацкі ўзровень, але які б прадстаўляў пэўную частку беластоцкага рэгіёну. Важна было, каб адшукаць з навакольных вёсак цікавыя фальклорныя песні, танцы і звычаі, апрацаваць іх артыстычна і ўключыць у праграму калектыву. Калектыў песні і танца дзейнічаў, прыгажэў, спяваў песні, якія падабаліся ўсім. Дакладна памятаю, што калі выступалі ў Бельску «Курпе», а потым хор педліцэя, які ўжо тады называўся «Падляссе», чуліся адназначныя сцвярджэнні: наша «Падляссе» на многа лепшае.

«Падляссе» развівалася, атрымала прыгожыя ўборы, музычныя інструменты. Ішлі дыскусіі і сваркі наконт праграмы, шмат трэба было навязвацца з вышэйшымі ўладамі, якія з аднаго боку, не спяшаліся, каб прызнаць права калектыву з педліцэя на званне рэгіянальнага, а з другога боку, як усе ўраднікі на свеце, бараніліся перад стварэннем яшчэ аднаго клопату на сваю галаву. Аднак знаёмствы дырэктара Канашынскага і яго вера ў патрэбу стварэння такога калектыву перамаглі ўлады.

І калі ўсё было гатова і падрыхтавана, каб рушыць «поўнай параў», прыйшла вестка аб ліквідацыі педагагічных ліцэяў у Польшчы. Разам з ліквідацыяй педліцэя ліквідаваўся і калектыў песні і танца «Падляссе», які базіраваўся на вучнях і выхаванках гэтай заслужанай школы.

Цяпер у Бельску часта ўспамінаюць тыя часы, калі быў слаўны «наш хор», якога з прыемнасцю слухалі і глядзелі на канцэртах з нагоды гадавін і свят. Але што ж, гаворыцца тут: няма педліцэя — няма хору.

Аказваецца, што справа працягвання харавых традыцый не выглядала так дрэнна. Калі было ўсім вядома, што педліцэй ліквідуецца, было вырашана традыцыю «Падляссе» перадаць іншай школе. Захады аб перадачы ўбораў і інструментаў, а хіба і настаўнікаў таксама, пачаў весці беларускі ліцэй у Бельску. І вельмі слушна: гэты ліцэй меў традыцыю ў вядзенні хору і, па-другое, найбольш звязаны з рэгіёнам, вёскаю, што мела не абыякавае значэнне. Беларускі ліцэй мае «за плячыма» пачатковую школу, з якой вучні маглі б даўжэйшы час знаходзіцца ў калектыве, што мае таксама сваё значэнне. Размаўляючы з кампетэнтнымі асобамі ў бельскім аддзеле асветы, я даведаўся, што педагагічны савет беларускага ліцэя меў прыняць адпаведную пастанову наконт стварэння пры ліцэі харавога калектыву.

На жаль, ніхто нават у гэтай установе не ведае чаму так не сталася. Пытае адзін аднаго, пыталі нават мяне, але што ж я ім мог сказаць. Адно вядома, што дбалася ў сваім часе пра ўборы, але пра арганізацыю хору ў школе не было каму задбаць.

Адыйшлі некаторыя настаўнікі з былога «Падляся» (А. Лукашук), але ёсць новыя. Справа хору не зусім безнадзейная. Лічу, што амбітная дырэкцыя ліцэя і ўсе, каму гэтыя справы блізкія, вернуцца да традыцыі.

А. Лабановіч

ПРАБЛЕМЫ КРЫНКАЎСКАЙ ГРАМАДЫ

Ужо нікога не трэба пераконваць у тым, што мінеральныя ўгнаенні спрыяюць павелічэнню ўраджайнасці палёў. Аднак яшчэ ёсць многа гаспадароў, якія рассяваюць на сваіх палетках даволі мала гэтага незвычайнага парашка. Недастаткова выкарыстоўваюць мінеральныя ўгнаенні і сяляне грамады Крынкі, што на Сакольшчыне. На пальцах адной рукі можна палічыць тых гаспадароў, якія даюць на свае зямельныя ўгоддзі больш 150 кг НПК на адзін гектар. Толькі Леанід Анісімовіч з Крынак з'яўляецца выключэннем. Ён у мінулым годзе высеяў у сярэднім на адзін гектар 225 кг НПК. Значыць, сялянам ГРН Крынкі шмат чаго яшчэ трэба зрабіць на ўгнойванні сваіх палёў. Дык сельскагаспадарчая служба ў гэтай галіне мае таксама многа работы.

Гаспадарчы план грамады Крынкі прадбачвае на бягучы 1972 год павялічыць выкарыстанне мінеральных угнаенняў больш як на 21 працэнт у параўнанні з мінулым годам. Такім чынам, на адзін гектар ворнай зямлі будзе прыпадаць у гэтым годзе 85 кг НПК у пасобных гаспадароў і 120 кг у тых вёсках, якія ахоплены абавязковым угнаеннем зямлі.

*

У павелічэнні ўраджаяў вялікую ролю адыгрывае сеўны матэрыял. На аднаўленне сеўнага матэрыялу ў грамадзе Крынкі таксама звернута вялікая ўвага. Запланавана, што будзе адноўлена сеўны матэрыял ячменю. 138 цэнтнераў насення гатунку «скшэшовецкі» і «дамазы» атрымаюць сяляне з насеннай цэнтралі ў Саколцы. Восенню высакаякаснымі гатункамі будзе засеяна жыта. 708 ц насення гатунку «даньковске злотэ» і «даньковске сэлекцыйнэ» будзе развезена сялянам. Што датычыць бульбы, дык 2234 цэнтнеры насення гатункаў «флісак», «уран» і «первёснэк» неўзабаве атрымаюць гаспадары з насеннай цэнтралі.

І так, згодна з гаспадарчым планам на 1971 год у грамадзе Крынкі павінен павялічыцца ўраджай збожжа на I цэнтнер з аднаго га (у параўнанні з мінулым годам) і бульбы на 20 цэнтнераў. А гэта значыць, што 1 га дасць 20,4 ц збожжа і бульбы — 200 цэнтнераў.

*

У грамадзе Крынкі налічваецца 832 гаспадаркі. У тым ліку ёсць 170 гаспадарак, на якіх працуюць старыя людзі. Яны з кожным годам усё горш апрацоўваюць сваю зямлю. У будучыні гэтыя 170 гаспадарак не будзе каму апрацоўваць. Пярройдуць яны ў дзяржаўны фонд зямлі. І таму ўжо неабходна думаць аб тым, каб зямля не ляжала аблогам. У сувязі з гэтым будуць павялічвацца заданні сельскагаспадарчых гурткоў, якіх у ГРН Крынкі налічваецца 3 і якія ўжо апрацоўваюць 758 га з дзяржаўнага фонду. І тут неабходна сказаць аб крынкаўскім гуртку. Апрацоўвае ён 435 га зямлі з дзяржаўнага фонду. З кожным годам паляпшаецца яго гаспадарка. За 1971 год крынкаўская МБМ дабілася I мільёна 90 тысяч зл чыстага даходу.

*

У грамадзе Крынкі даволі слаба развіваецца гадоўля быдла. У параўнанні з мінулым годам павялічылася колькасць яго толькі на 0,3% і прыпадае 31,3 штук на 100 га зямельных угоддзяў. Гадоўля быдла звязана з кармавой базай. А ў гэтай галіне ў грамадзе Крынкі ёсць шмат нявыкарыстаных рэзерваў. Перш за ўсё недастаткова, замала сеюцца тут паплёны, вельмі мала сіласуецца зялёнай масы. Значна лепш прадстаўляецца справа з гадоўляй свіней. Колькасць іх павялічылася (у адносінах да 1971 г.) на 4,6% і на 100 га прыпадае 110 штук. Значыць, даволі добра. Лік гэты будзе павялічвацца, таму што надзвычай спрыяльныя ўмовы стварыла дзяржава. Хто раней не гадаваў свіней, цяпер пачынае іх гадаваць, адкормліваць і прадаваць дзяржаве. (мх)

Кансультацыя юрыста

Пытанне: Па просьбе маіх бацькоў старшыня грамадскай рады нарадовай склаў завяшчанне ў прысутнасці двух сведкаў. Бацька ў той час быў хворы і памёр праз тры тыдні. Я хацеў выступіць у суд, каб сцвердзіць набыццё спадчыны згодна з завяшчаннем. Мяне праінфармавалі, што завяшчанне не можа быць складзена адразу дзвюма асобамі і што таму завяшчанне маіх бацькоў няважнае. Ці магу я дамагацца праў да спадчыны згодна з завяшчаннем бацькоў?

Адказ: Цывільны кодэкс прадбачыць, што ў адным дакуменце можа быць заключана завяшчанне толькі адной асобы. Таму завяшчанне, складзенае старшынёю грамадскай рады нарадовай у адным дакуменце для вашых бацькоў, з'яўляецца няважным. Аднак закон прадбачыць у выпадку магчымай хуткай смерці, калі ў выніку асаблівых акалічнасцей немагчыма або вельмі цяжка скласці звычайнае завяшчанне, магчымасць завяшчання ў форме вуснай.

Паколькі бацька памёр праз тры тыдні пасля складзенага завяшчання, магчымасць хуткай смерці існавала. Факт няправільнага састаўлення завяшчання старшынёю грамадскай рады суды прызнаюць за асаблівую акалічнасць, якая выклікала немагчымасць састаўлення правільнага завяшчання. Таму суд можа прызнаць завяшчанне бацькі як важнае завяшчанне. Матка, калі жыве, павінна зрабіць іншае завяшчанне.

Пачатак на стар. 1

швейны камбінат. Хочам пайсці далей з развіццём электратэхнічнай прамысловасці. Маем таксама на ўвазе машынную прамысловасць. Але агульнае правіла для ўсяе прамысловасці: не засмечваць натуральнага асяроддзя чалавека.

З гэтай прадпасылкі зыходзіць трэці напрамак: выкарыстанне турыстычных якасцей Беласточчыны. Некаторыя ваколіцы настолькі прыгожыя, што павінны яны быць прызначаны выключна для турыстыкі. Развіццё гэтага напрамку павінна ісці двухступенчатым шляхам: на сёння — добра выкарыстаць існуючую базу, развіваць сетку кемпінгаў і палатачных палёў, павялічыць патрабаванні да гандлю і гастраноміі; у далейшай перспектыве — будаваць базу, якая будзе насіць характар не толькі летні, але і зімовы.

Шмат трэба зрабіць таксама ў галіне асветы. Маю тут на думцы асвету ў шырокім сэнсе: не толькі адукацыю моладзі, але і пастаяннае пашырэнне прафесіянальнага ўзроўню і разумовых гарызонтаў усяго насельніцтва. Урэшце ж без шырокай асветніцкай працы не вырашыць нам і тых гаспадарчых заданняў, якія ставім. У людской свядомасці скрываюцца найбольшыя нашыя рэзервы.

— Характэрнай рысай Беласточчыны з'яўляецца багацце рэгіянальнай культуры. Якая ваша думка аб рэгіянальным грамадска-культурным руху?

— Сапраўды, дыферэнцыяцыя культуры рэгіёна вельмі багатая, асабліва ў народным мастацтве: пагранічча некалькіх культур. Народнае мастацтва трэба развіваць з усё большай дбайнасцю. Варта арганізаваць агляды народных калектываў. А ці не добра было б, каб у Беластоку адбывалася агульнапольскае, штогадовае мерапрыемства, напрыклад, фестываль народных творцаў? Трэба таксама падумаць і над развіццём вытворчасці сувеніраў. Усё гэта мае вялікае значэнне і для развіцця турызму.

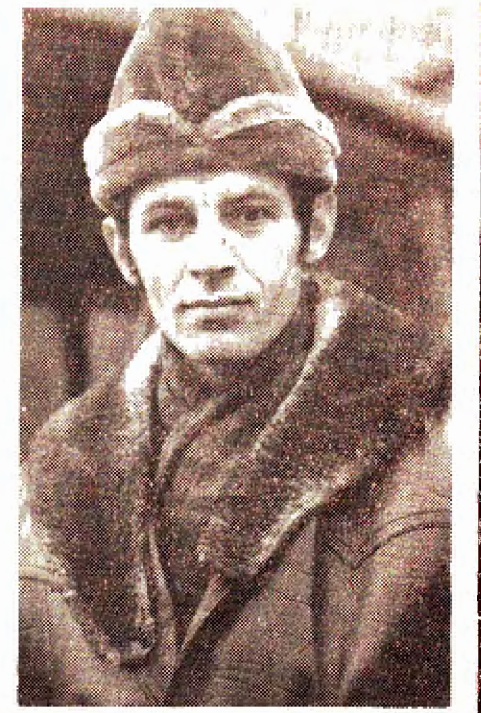
Прыдаю я таксама вялікае значэнне мастацкім пленерам: белавежскім і аўгустоўскім, супрацоўніцтву мастакоў з гандлем, распаўсюджванню музычнай культуры. Для ўсіх бачу тут месца, у тым ліку і для БГКТ. Калі хочам развівацца, мусім выкарыстаць усе магчымасці. Гэта павінна стаць амбіцыяй усяго грамадства.

Асабіста спадзяюся на актыўнасць грамадства, на інтэграцыю людзей вакол праграмы партыі, якая стварае шырокія магчымасці грамадскай дзейнасці.

— Абяцаем Вам, таварыш сакратар, што ў гэтай дзейнасці не будзе бракаваць і калектыву «Нівы».

Гутарыў Г. Валкавыцкі

КАБ УСІМ НАМ ЛЕПШ ЖЫЛОСЯ

Збыслаў Радзішэўскі — адзін з кандыдатаў у паслы. Малады дзеяч Аб'яднанага людовага стронніцтва, член Ваяводскага камітэта гэтай партыі, працуе кіраўніком па справах прадукцыі сельскагаспадарчай спулдзельні прадукцыйнай у вёсцы Тымянка, Сямяціцкага павету.

— Мне цяпер 28 год, — гаворыць Збыслаў Радзішэўскі, — дык я прадстаўнік таго пакалення грамадзян Польскай Народнай Рэспублікі, якое вырасла ўжо пры народнай уладзе, для якога даступная была школа, якое мела шанцы кшталтаваць свой лёс па ўласнаму жаданню. Мяркую, што гэта вялікая рэч.

— Адначасова і вялікая наша сіла.

— Так, несумненна, асабліва цяпер, калі чалавек і яго справы — праблемы першапланавыя. Слухалі вы выступленне таварыша Герка ў Катовіцах? — і, не чакаючы майго адказу, ён узяў са стала газету з адзначанымі алоўкам абзацамі тэксту. — Хачу звярнуць вашу ўвагу вось на гэтыя яго словы, — дадаў і прачытаў: «Краіна наша патрабуе смелай думкі, высокай адказнасці, спелага крытыцызму». Гэтымі прыкметамі могуць адзначацца толькі людзі вопытныя, адукаваныя.

— У пастановах VI з'езду гаворыцца, між іншым, пра тое, што да 1975 года ўраджай у сярэднім павінен быць на ўзроўні 24—25 цэнтнераў з аднаго гектара, што неабходна паляпшаць арганізацыю сельскагаспадарчай вытворчасці, хутчэй разводзіць новыя высакаплённыя разнавіднасці насення, шукаць новых кармавых рэзерваў для жывёліны...

— Супольна з нашым прадукцыйным калектывам я стараюся прымяніць гэтыя ўказанні на практыцы, ажыццяўляць іх, хаця тут, у тымянскай спулдзельні, нялёгка гэта прыходзіцца, зямля ў нас дрэнная, пясочная, пятага і шостага класаў. Аднак у мінулым годзе дабіліся мы ўраджаю на ўзроўні 23—24 цэнтнераў збожжа з аднаго гектара. Значыць, мы ўжо блізка паказчыкаў, прадбачаных на 1975 год. У гэтай ваколіцы ніхто ніколі не чуў пра такі ўраджай. Дык суседзі — аднаасобнікі пытаюць нас: якім чынам? А мы ім гаворым: звычайна, трэба найперш старанна завапнаваць глебу, каб выгнаць з яе шкодную кісласць, трэба падсыпаць столькі мінеральных угнаенняў, каб выпала каля 200 кілаграмаў чыстага рэчыва на адзін гектар, трэба ў час пасеяць высакаякасным зернем — вось і ўсё. Мы таксама нічога іншага не робім і не рабілі.

— Спосаб сапраўды просты, тым больш, што штучных угнаенняў ёсць цяпер удосталь, з вапнай таксама бяды няма, адно толькі: адкуль узяць высакаякаснае насенне?

— Наша спулдзельня падпісала ўмову з насеннай цэнтраляй на вырошчванне насення жыта, аўса, ячменю і бульбы. Так што высакаякаснае насенне разводзім мы ў сябе на месцы. Па меры сваіх магчымасцей адступаем яго і аднаасобнікам. Вось некалькі гаспадароў у мінулым годзе купілі ад нас нямецкі авёс «флемінгвайс». Аказалася, што сабралі яны яго больш, як па 30 цэнтнераў з гектара пасеваў. Падобная справа і з ячменем. Тут гаспадары ведалі толькі «удыч» і «пшэбуй», ад нас развілі яны яры ячмень «дамазы». Ён пры спрыяльных умовах дае па 40 і больш цэнтнераў з аднаго гектара.

Збыслаў Радзішэўскі зноў паказаў мне фрагмент выступлення таварыша Герка, дзе гаворыцца аб неабходнасці комплекснай распрацоўкі харчовых патрэб насельніцтва нашай краіны і аб прыстасаванні да гэтых патрэб развіцця вясковай вытворчасці і прамысловасці.

— Вось наша ідэя! — заявіў кіраўнік прадукцыі калектыўнай гаспадаркі. — Забяспечыць краіну харчовымі прадуктамі, поўнасцю забяспечыць! — дадаў. — Хай кожны стараецца ў сябе, хай дзяржаўныя ўстановы дапамагаюць, хай Сейм пастанаўляе і кантралюе. Вось мы тут, у Тымянцы, стараемся, як можам. Пра збожжа я ўжо гаварыў. Але ж да хлеба трэба і мяса. Дык мы кормім гадавых цялят, каб больш было ялавічыны, вырошчваем у год звыш 50 тысяч курэнят «брайлераў», каб больш было смачнага «белага» мяса, разводзім свіней, амаль поўнасцю механізавалі палявыя работы. А ўсё гэта дзеля таго, каб нам было лепш, бо я ўпэўнены ў тым, што калі нам будзе лепш, дык і ўсім будзе лепш. Толькі добрая, дбайная праца, — як гаварыў таварыш Герэк, — узбагачае нашу краіну.

М. Нурэцкі

ЛОК на Бельшчыне

На Бельшчыне дзейнічае зараз 79 гурткоў Лігі абароны краіны (ЛОК), якія налічваюць 3 829 членаў. Апрача таго, дзейнічаюць тут 3 клубы афіцэраў, клубы матацыклістаў, сувязі, 5 стралецкіх, адна секцыя мадэльшчыкаў. Найактыўнейшымі арганізацыямі ЛОК з'яўляюцца ЛОК у Вышках, Бранску, Орлі, Боцьках і іншых. Толькі на працягу мінулага года ва ўсіх ЛОК-аўскіх мерапрыемствах, як спаборніцтвы па абаронным спорце, масавыя стралецкія спаборніцтвы, спаборніцтвы па матацыклах і г.д., прымала ўдзел больш 3 тысяч асоб. Найлепшыя з іх здабылі 570 залатых, сярэбраных і бронзавых адзнак МОСО. Важна, што ЛОК спалучае сваю дзейнасць супольна з іншымі арганізацыямі, як ЗМВ ці ЛЗС. У мінулым годзе такое супольнае мерапрыемства адбылося ў мясцовасці Мень. Супольныя маладзёжныя спаборніцтвы, розныя конкурсы і гульні прыйшло тады глядзець сотні людзей.

Бельскія члены ЛОК — гэта перш за ўсё актывісты шматлікіх грамадскіх чынаў. Толькі ў 1971 годзе выканалі яны іх на агульную суму 216 820 злотых. Найбольш пры пабудове цэнтра прафесіянальнай падрыхтоўкі і бюро павятовага праўлення ЛОК у Бельску (150 тысяч зл), пры пабудове дарог на адрэзках Шмурлы—Алендры, Бжэзніца—Шмурлы і Алексін — Маркавізна (каля 60 тысяч зл), пры пабудове спартыўных пляцовак, стрэльбішчаў, пры пасадцы дрэўцаў, упрыгожванні школьных панадворкаў і г.д. У бягучым годзе бельскія члены ЛОК намераны працаваць грамадскім чынам пры пабудове будынка ЛОК. Інвестыцыя гэта вельмі ім патрэбная. Бюро ЛОК зараз знаходзіцца на паверсе аднаго драўлянага будынка. Цесна тут.

А вось прозвішчы самых актыўных дзеячоў ЛОК на Бельшчыне: Ежы Себясевіч, Пётр Бусловіч і Аляксандр Міхальчук (члены прэзідыума павятовага праўлення ЛОК), Ігнацы Чмут (старшыня грамадскага праўлення ЛОК у Бранску), Леанід Парфенюк (старшыня праўлення ЛОК пры МРН у Бельску), Аляксандр Бартошук (кіраўнік школы ў Войшках, кіруе школьным гуртком юных мадэльшчыкаў) і іншыя.

(Я. Ц.)

„Беларуская песня-72"

Вучні VII і VIII класаў пачатковай школы ў Нараўцы, Гайнаўскага павету, добра падрыхтаваліся да конкурсу на беларускую песню. У павятовым аглядзе выступяць: Марыся Смактуновіч і Галена Самусь (сола), Марыся Смактуновіч і Крыся Леўша (дуэт), Марыся Смактуновіч, Міхась Панфілюк і Міхась Бароўскі (трыо) і Бажэна Шкопэк, Валя Калiноўская, Аля і Тамара Бядрыцкія (квартэт). Да конкурсу «Беларуская песня — 72» вучняў падрыхтавалі настаўніцы Вера Міхноўская і Надзя Адамюк. (ЯЦ)

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

«ЭНЕІДА НАВЫВАРАТ».

Адраджэнне беларускай нацыянальнай літаратуры ў XIX ст. было папярэджана паяўленнем значнай колькасці ананімных твораў. Творы гэтыя маюць вялікае літаратурна-гістарычнае значэнне. Іх форма і змест сведчаць аб тым, што маем тут дачыненне з новай, у сэнсе якасці, з'явай, з новым этапам, з новымі, больш каштоўнымі, чым гэта мы бачылі ў XVIII ст. літаратурнымі талентамі. На жаль, і тут маем дачыненне з поўнай не найлепшай традыцыяй, перанесенай з ранейшых стагоддзяў. Адносіцца гэта да ананімнасці. Як і ў ранейшыя часы, так і ў пачатку XIX ст. некаторыя аўтары, з бліжэй не вядомых прычын, лічылі патрэбным не падаваць да публічнага ведама свайго прозвішча. Адносіцца гэта не толькі да аўтараў дробных твораў, але таксама і да аўтараў двух вялікіх паэм «Энеіда навыварат» і «Тарас на Парнасе». Ёсць у гэтай ананімнасці нейкая недарэчнасць. Каб напісаць паэму «Энеіда навыварат» ці «Тарас на Парнасе», спатрэбілася, мабыць, прынамсі некалькі тыдняў, а можа і некалькі месяцаў часу. Няма сумнення, што аўтары гэтых твораў, былі вымушаны цэлымі месяцамі, а можа і гадамі вынашваць замысел паэм, уяўляць постаці герояў, абдумваць форму твора, акрэсліваць яго ідэйны кірунак. Здаецца, што пасля ўсяго гэтага, насычанага цярпеннем і надзеяй, працоўу аўтар абавязкова павінен змясціць пад тэкстам твора сваё прозвішча. Сталася аднак інакш. Зрэшты, невядома, ці не змясціці. Але быць можа, што тыя тэксты паэм, якія праз многа гадоў пасля іх напісання былі апублікаваны, не былі тэкстамі, вышаўшымі з-пад рукі аўтараў. Быць можа, што пад арыгіналамі паэм былі і імёны, і прозвішчы аўтараў. Прайшоўшы аднак праз некалькі рук, пасля многіх перапісак былі згублены прозвішчы аўтараў. Магчыма аднак, што маем дачыненне са з'явай прасцейшай. У XIX ст. трэба было мець вялікую цывільную адвагу, каб заявіць «я — беларус». Такіх інтэлігентаў было не многа. Несумненна, многія думалі па-беларуску, але не многія па-беларуску размаўлялі. Магчыма, што сэрца загадала аўтару напісаць твор па-беларуску, але розум раіў устрымацца з подпісам. Стаім тут перад загадкай. Быць можа, не разгаданай.

Пяройдзем аднак да «Энеіды навыварат», якая адкрывае вароты ў новы перыяд беларускай літаратуры, у XIX стагоддзе. Паэме прысвечана шматлікая навуковая літаратура. Калі б сабраць усе публікацыі, звязаныя з «Энеідай навыварат», было б гэтага многа соцень старонак. Пры тым тэкст паэмы невялічкі. З'яўленне яе аднак мае велізарнае значэнне. Тым і тлумачыцца зацікаўленне ім і з боку чытачоў, і з боку крытыкаў.

Крытыкі розных часоў, розных арыентацый, сярод аўтараў паэмы называюць і Равінскага, і Манькоўскага і Мыслоўскага. Хто з іх быў сапраўдным аўтарам? А можа хтосьці чацвёрты? Даследчыкі ўсё яшчэ шукаюць адказу. Справу ўскладняе і той факт, што існуе некалькі рэдакцый паэмы. Для адной з іх характэрная лексіка, аналагічная з гутаркамі магілёўскімі, для другой — з гутаркамі смаленскімі. Ёсць розніцы і ў тэксце, але нязначныя. Няма аднак сумнення, што аўтарам была адна, дагэтуль не высветленая асоба.

Не выяснены канчаткова і час узнікнення паэмы. Крытыкі, спасылаючыся на адну з фраз паэмы — «як ад Кутузава Банапарт», прыйшлі да згоднага вываду, што твор быў напісаны пасля руска-французскай вайны (1812—1814). У іншым выпадку аўтар не быў бы ў стане гаварыць аб пабегу Напалеона ад Кутузава. Сцвярджэнне верагоднае і пераканаўчае, але не ў ста працэнтах. Магло быць і так, што перапісчык паэмы пад уражаннем падзей, звязаных з уцёкам Напалеона, уставіў у тэкст паэмы, напісанай яшчэ да вайны, модную фразу. Аднак гэта толькі спекуляцыя. Няма ніякіх доказаў, што так было ў сапраўднасці.

«Энеіда навыварат» не была арыгінальным беларускім творам. Радавод яе стары. Змест беларускай паэмы застаецца ў непасрэднай залежнасці ад Энеіды старажытнага рымскага пісьменніка Віргілія. Віргілій паказаў у сваім творы пакутлівае, поўнае прыгод жыццё Энея. Займальны сюжэт паэмы трывожыў на працягу многіх стагоддзяў чытачоў усёй Еўропы. Урэшце надаеў. Пад канец сярэдневяковай эпохі французскі пісьменнік Скарон рашыў высмеяць і герояў Энеіды, і яе ідэі. Як рашыў, так і зрабіў. Стварыў пародыю Энеіды. Глянуў на святасць гумарыстычна. Такі падыход да ідэйных, маральных, мастацкіх ці палітычных канонаў заўсёды знойдзе прыхільнікаў. Калі б так не было, ніколі не разрушылася б ніводна з існуючых ісцін, формул, прынцыпаў, ідэалогій, сістэм, і чалавецтва трывала б у заскарузлых «святых» формулах. Было б гэта аднязначнае са смерцю. Кожны рух павінен нешта забіваць і нешта ўзнімаць да жыцця. Прагрэс будуецца на магілах старых ісцін.

Занадта мы адхіліліся ад асноўнай тэмы. Трэба вярнуцца да «Энеіды». Пасля Скарона, які назваў сваю пародыю Энеіда травэсці (перапрацаваная), пайшла па Еўропе мода на перапрацоўку гэтага

Мэта — больш сялянскай моладзі ў вузах

Ужо ў мінулым годзе студэнцкая арганізацыя Саюза вясковай моладзі ўрыняла вельмі актыўны ўдзел у «Акцыі 20 тысяч». Мэтай акцыі было:

— як мага больш шырока праінфармаваць сялянскую моладзь пачатковых і сярэдніх школ, а асабліва іх бацькоў аб магчымасцях адукацыі як пасля заканчэння школы пачатковай, так і сярэдняй;

— памагчы моладзі выбраць найбольш адпаведную школу;

— даказаць моладзі патрэбу павышэння ведаў, разбудзіць яе амбіцыі.

Ход акцыі пацвердзіў слушнасць яе прадпасылак. Менавіта ўсе тыя, што праводзілі сустрэчы, пацвердзілі вялікае запатрабаванне на такога роду пачынанні.

Улады СВМ вырашылі, што ёсць патрэба прадаўжаць гэтую патрэбную справу і ў гэтым годзе.

Былі ўведзены такія арганізацыйныя дэталі, як спецыяльныя выезды, сустрэчы з жыхарамі вёсак, якія знаходзяцца ў суседстве падрыхтаваных лагераў СВМ. Адну з такіх форм прымянілі згуртаваныя ў СВМ студэнты Варшаўскага ўніверсітэта.

Іх лозунг у гэтым годзе «Мэта — больш сялянскай моладзі ў вузах». Прабыўшы ў лагеры ў Белавежы ад 27.12.71 г. да 2.01.72 г. у рамах «Акцыі 20 тысяч», каля 25 удзельнікаў лагера наведала мясцовасці Новае і Старое Беразова, Дубіны, Арэшкава, Койлы, Трасцянка, Кнышэвічы, Гайнаўка, Нараў, Вітава, Клейнікі, Белавежа. Для многіх была гэта першая ў жыцці сустрэча з беластоцкай беларускай вёскаю, з яе культурай і традыцыямі, з яе спецыфікай. На жаль, не ўсюды выязджаючыя змаглі правесці сустрэчы. Адной з прычын гэтага было крыху малое, як на такую справу, зацікаўленне павятовага праўлення СВМ у Гайнаўцы. Праўленне СВМ у Гайнаўцы абяцала заняцца арганізацыйным бокам, на жаль, як пазней пераканаліся, слова не было поўнасцю стрымана. І так прышлося ўсё арганізаваць на хуткую руку напярэдадні выездаў, а даволі часта людзі ехалі амаль што ўсляпую, меўшы толькі імя і прозвішча старшыні гуртка СВМ у данай мясцовасці. У гэтакіх выпадках выязджаўшым на сустрэчы прыходзілася разлічваць на свае арганізацыйныя здольнасці і на падмогу старшыні гуртка ў данай мясцовасці. А з гэтым было па-рознаму. Здаралася так, што на месцы не мелі спецыяльнай ахвоты арганізаваць сустрэчы, бо аб акцыі чулі «звон, ды не зналі, дзе ён»; або не было магчымасці арганізаваць у дзень прыезду, так як метад склікання на сход, напрыклад, у Нарве — гэта амаль што фізічная немагчымасць, ці як у Трасцянцы, дзе не было моцнага, каб выпрасіць са святліцы гуляючых у карты.

Белы

ПАЗАЛЕКЦЫЙНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

З кожным годам разгортваецца пазакласная праца ў пачатковых школах Бельскага павету. У асноўным датычыць гэта васьмікласовак, якія маюць і моладзь у адпаведным узросце, і ўмовы да гэтай працы.

У бягучым навучальным годзе ў пазакласнай працы гурткоў зацікаўлення прымае ўдзел 40 працэнтаў школьнай моладзі. Яшчэ ў 1969/70 годзе налічвалася ў гуртках зацікаўлення толькі 29 працэнтаў моладзі. Калі б прыняць да падлікаў моладзь, якая дзейнічае ў спартыўных гуртках, лік моладзі пачатковых школ, прымаючай удзел у пазакласнай працы, дасягнуў бы 60 працэнтаў вучачайся моладзі. На ўвагу заслугоўвае Агульнаадукацыйны ліцэй імя Т. Касцюшкі ў Бельску, усе вучні якога ахоплены пастаяннымі формамі пазакласнай працы. (ак)

З СЕСІІ МРН У ГАЙНАЎЦЫ

Каб палепшыць жыллёвыя ўмовы насельніцтва, недастаткова будаваць толькі новыя будынкі. Трэба сістэматычна ўтрымоўваць і паляпшаць тэхнічны стан існуючых ужо памяшканняў, рамантаваць іх, павышаць стандарт (зразумела, у межах рэнтоўнасці).

На капітальныя рамонты і ў папярэднія гады прызначаліся значныя сумы. Але гэта далёка не забяспечвала ўсіх патрэб.

За справу рамонтаў жыллёвых будынкаў узялася ў апошні час гарадская рада нарадовая ў Гайнаўцы.

І да гэтага часу нямала тут было зроблена, каб палепшыць рамонтную гаспадарку горада, але цяпер, пасля пастанову VI з'езду партыі, гаспадары горада заняліся гэтымі справамі значна глыбей.

Рыхтуючыся да сесіі гарадской рады, вырашылі дакладна ацаніць існуючае становішча ў жыллёвай гаспадарцы Гайнаўкі, улічыць усе патрэбы і магчымасці, знайсці спосабы палепшыць працу адміністрацыі і рамонтна-будаўнічага прадпрыемства.

Перад сесіяй было арганізавана шэсць сустрэч з жыхарамі горада і дзве — з рамонтнымі брыгадамі. Сустрэчы далі магчымасць абмеркаваць па-гаспадарску ўсе дрэнныя і добрыя бакі гаспадарання жыллёвымі памяшканнямі і іх рамонтаў.

Сустрэчы былі вельмі важным элементам у падрыхтоўцы да сесіі. Яны дапамаглі выявіць і потым вырашыць шмат спраў, якія не ўвайшлі ні ў адну справаздачу. Дзякуючы гэтым сустрэчам, сесіяй гарадской рады вельмі цікавіліся жыхары горада. Упершыню на сесіі гарадской рады прысутнічалі і актыўна ўдзельнічалі не толькі радныя, але і простыя людзі. Яны слухалі і ўдзельнічалі ў дыскусіі.

Дыскутанты адзначалі, што, несумненна, ёсць паляпшэнне ў справах планавання рамонтаў, тэрміновасці і якасці іх выканання.

Лепш цяпер падрыхтоўваецца праектная дакументацыя і паляпшаецца тэхнічны надзор, аднак тэмпы гэтага паляпшэння несуразмерна малыя ў параўнанні з патрэбамі. Падкрэслівалася, што дагэтуль не дасягнута яшчэ галоўная мэта, з якой робяцца капітальныя рамонты, — забеспячэнне будынкаў і прадаўжэнне іх веку.

Дагэтуль адміністратары не мелі дакладных ведаў аб тэхнічным стане падпарадкаваных ім будынкаў, аб відзе на рамонт. Таму здаралася, што рамонты выконваліся няпланава, часта без неабходнай чарговасці ў выкананні асобных рамонтных работ. З-за дрэннай падрыхтоўкі да рамонтаў, кепскай арганізацыі працы, адсутнасці гарманаграмаў на пасобных аб'ектах рамонты зацягваліся, што яшчэ больш пагаршала жыллёвыя ўмовы і павялічвала цяжкасці, звязаныя з недахопам жылых памяшканняў. Шмат гаварылася аб якасці рамонтаў.

На заканчэнне сесіі была прынята пастанова. Яе выкананне, пры выкарыстанні ўведзеных ужо перад сесіяй новых метадаў супрацоўніцтва адміністрацыі і ўсіх жыхароў горада, павінна прынесці значнае паляпшэнне ў правядзенні і якасці рамонтаў.

К. Ляшчынскі

ЯК СТАЦЬ КАНДУКТАРАМ?

З такім пытаннем звяртаюцца маладыя людзі ў нашую рэдакцыю. А паколькі кіруюць свае пытанні ў «Сэрцайка», мы неаднойчы ўжо адказвалі. Аднак лісты плывуць у далейшым. Вось таму мы і вырашылі праінфармаваць маладых чытачоў дакладней і шырэй.

ПКС

Няма школ, якія б рыхтавалі кандуктараў ПКС. Толькі прадпрыемства ПКС, прыняўшы кандыдата на пасаду кандуктара, праводзіць іх навучанне. Можа яно працягвацца тыдзень або і два. Гэта залежыць ад здольнасцей самога кандыдата.

Аднак, каб прадпрыемства ПКС прыняло на пасаду кандуктара, трэба:

— мець 18 год жыцця;

— быць некараным судом;

— даць апінію з працы, калі перад тым ужо працаваў дзе-небудзь;

— быць прапісаным (замэльдаваным) ў Беластоку і зарэгістраваным у пасрэдніцтве працы (у аддзеле затруднення), бо, калі прадпрыемства ПКС патрабуе кандуктараў, запатрабаванне сваё кіруе ў аддзел затруднення.

Кандыдаты з павету (дзяўчаты і хлопцы) павінны звяртацца ў гэтай справе ў аддзел затруднення ў сваім павеце.

ПКП

Прадпрыемства ПКП у Беластоку на кандуктараў прымае (ахвотна) толькі мужчын (набор жанчын устрыманы), бо, вядома, праца кандуктара ПКП мае спецыфічны характар і для жанчын проста зацяжкая (далёкія трасы і т.п.).

Кандыдаты на кандуктараў павінны проста звяртацца ў кадры ПКП, дзе ўсё афармляецца. Трэба мець 18 год і закончаную пачатковую школу. Там праводзіцца 4-месячнае навучанне, пасля якога прымаюць да працы кандуктарам.

ШКОЛА?

Пры Засаднічай школе завадовай у Старасельцах ёсць Wydział dokształcający — Operator ruchowo- przewozowy kolei дзе прымаюць таксама дзяўчат. Аднак набор на гэтае аддзяленне праводзіць Oddział Ruchowo-Handlowy PKP ў Беластоку на вуліцы Каляёвай. Навучанне і практыка працягваецца 3 гады. Практыка аднак ужо платная: 1 год — 150 зл; II — 320; III — 640. Прыдзяляюцца таксама мундзіры.

Дзяўчаты пасля заканчэння могуць быць касіршамі, дыжурнымі руху, кандуктарамі і т.п.

Інтэрнатаў няма, паколькі гэта не школа ў поўным значэнні гэтага слова, а толькі аддзяленне ўдасканальвання прынятых кандыдатаў, якія ад пачатку ўжо лічацца працаўнікамі ПКП. (на)

Старэйшы Сяргей Мікалаюк любіць заглядаць у сваю пасеку.

Малодшы Сяргей Мікалаюк любуецца ў сваіх конях.

твора. У многіх краінах знайшліся пісьменнікі, якія, падобна Скарону, перараблялі змест паэмы, уводзячы ў яго меншую або большую колькасць гумарыстычных элементаў. Мода гэтая дакацілася і да ўсходніх славян. Зразумела, што ў гэтых перапрацоўках не заставалася і следу старажытнай патэтыкі, німбу гераічнасці, высакароднай пахвалы пачуцця кахання. Усё было нарушана, усё было выстаўлена на смех.

Беларускі аўтар, прыступаючы да пераробкі «Энеіды», меў два блізкія ўзоры. Адзін з іх гэта — травестацыя Энеіды, «Виргилиева Энеіда, вывороченная наизнанку» рускага пісьменніка М. Осіпава і пераробка «Энеіды», зробленая ўкраінскім пісьменнікам У. Катлярэўскім. «Энеіда» Катлярэўскага, як гаворыць Карскі, была апублікавана без ведама аўтара ў 1798 годзе ў Пецярбурзе.

Ці беларускі аўтар ведаў пераробкі Осіпава і Катлярэўскага? Акадэмік Карскі карыстаючыся тэкстамі трох пераробак, даказвае, што так. Не значыць гэта аднак, што наш аўтар механічна толькі перакладаў рускі і ўкраінскі тэксты. Наадварот, уносіў ён у тэкст, у трактоўку постацей, у стылістыку і метафарыку ўласную арыгінальную трактоўку. Не змяняе гэта аднак факту, што беларуская «Энеіда», як усе іншыя пераробкі гэтага твора, карыстаецца старажытным Віргіліеўскім сюжэтам і таму з'яўляецца творам напоўарыгінальным.

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

У сям'і Мікалаюкоў

У доме Мікалаюкоў у Вілянове Сямяціцкага павету чыста, утульна і заможна: ходнікі, сучасная дарагая мэбля, тэлевізар. У кухні крапатліва тупаюць дзве гаспадыні — старшая Мікалаюк і нявестка Лідзія — поўняць дом нечым свойскім і прывабным. Свята. Другі дзень Каляд. Стол заслан пахучым сенам і пакрыты ільнянай чысценькай настольніцай — даўняя традыцыя, у куце стаіць упрыгожаная ёлка, у другім жа — вялікаэкранны тэлевізар. Гэта ўжо наша сучаснасць. Якраз поўдзень. У варшаўскай тэлестудыі перапынак, і малады Мікалаюк пераключае прыёмнік на Брэст. Ідзе агляд міжнародных падзей. Пасля праслухання перадачы мы разгаварыліся.

Сяргей Мікалаюк — бацька і Сяргей Мікалаюк — сын гаспадараць разам на 9,72 га. У мінулым годзе яны сабралі добры ўраджай: 30 коп жыта і 18 коп аўса — пры малацьбе збожжа сыпала шчодра. Сырадэля таксама ўдалася някепская. Маюць касілку, капачку да бульбы, малатарню і плануюць набыць электрычны млынок. Сеўніка пакуль што няма, бо ў Вілянове ўсё яшчэ церастаралосіца, і палоскі такія, што сеўнікам толькі ў адзін бок праехаць можна, назад ужо ўпустую машыну гнаць трэба. Але ў гадах 1972/73 віляноўцы спадзяюцца камасацыі зямлі, значыць, ураджаі значна папрaвяцца і машын у гаспадарцы Мікалаюкоў, напэўна, прыбудзе. Цяпер у іх новым мураваным хляве дзве дойныя каровы і пара добрых коней. На маё пытанне, ці не замнога коней на іх гаспадарку, бацька з сынам згодна адказалі, што пару добрых коней ім трымаць аплочваецца, бо ў вольны, асабліва зімовы час яны займаюцца ў лесе вывозкай дрэва. Свежы грош у дом уносіць і маладая гаспадыня Лідзія Мікалаюк, якая працуе прадаўшчыцай у мясцовай краме і свае абавязкі выконвае належным чынам.

На сваёй гаспадарцы Мікалаюкі спецыялізуюцца ўсё ж не ў збожжы і не ў конях, а ў гадоўлі свіней. Штогод яны прадаюць дзяржаве ад 5 да 12 беконаў. Трымаюць дзве мацёры, гадуюць парасят. Ужо ў студзені гэтага года прадалі 8 штук і зноў маюць намер везці некалькі штук.

Развітваюся з сям'ёй Мікалаюкоў. Яны садзяцца за святочны, багата застаўлены стол, стол працавітых і згодных людзей. (мг) *Фота Цаф — Р. Сянько*

ЛІТАРАТУРНАЕ СЯБРОЎСТВА, ГОД 1972

Найперш адзначым, што пасля доўгага чакання ў другім квартале гэтага года выдавецтва «Беларусь» выпускае ў свет зборнік вершаў і апавяданняў *«Літаратурная Беласточчына»*. У зборніку выступаюць «белавежцы» — члены беларускага літаратурнага аб'яднання «Белавежа», якое існуе пры Галоўным праўленні БГКТ. Гэта іх першы калектыўны замежны старт. Кніга выйдзе даволі вялікім, бо аж 7-тысячным тыражом, а яе цана — 52 капейкі.

Да Беласточчыны ў нейкім сэнсе адносіцца таксама іншая кніжка гэтага ж выдавецтва. Яе загаловак: *«Белавежская пушча»*. Гэта альбом. Ён багата ілюстраваны чорна-белымі і каляровымі фатаграфіямі, прыносіць яркае адлюстраванне своеасаблівасці расліннага і звярынага свету Белавежскай пушчы. Паясняльны тэкст альбома даецца на беларускай, рускай і англійскай мовах. Кніжка можа быць каштоўным падарункам на кожную аказію. Яе цана — 2,73 руб.

Ад роднай Беласточчыны накіруемся ў далейшыя раёны нашай краіны, каб спыніцца ў рабочай Лодзі. Так неяк склалася, што гэты горад заслужыў на асаблівую ўвагу беларускіх выдаўцоў. Выдавецтва «Беларусь» падрыхтавала на 1972 год аж дзве кніжкі, якія непасрэдна адносяцца да Лодзі. Гэта ў першую чаргу зборнік паэзіі ў перакладзе на беларускую мову — *«Паэзія рабочай Лодзі»*, а ў ім — вершы Уладзіслава Бранеўскага, Юльяна Тувіма, Станіслава Рышарда Дабравольскага і многіх іншых сучасных польскіх паэтаў, якія адлюстроўваюць змаганне лодзінскага пралетарыяту і важнейшыя падзеі з яго гісторыі, штодзённы быт рабочых, іх хваляванні, радасці, думкі.

Другая «лодзінская» кніжка, якую ў другім квартале 1972 года выпускае выдавецтва «Беларусь», гэта Веслава Яжджынскага *«Рэпартаж з пустога поля»*. Кніжка — дакумент, кніжка — акт абвінавачання, яе нельга чытаць без хвалявання. В. Яжджынскі ўзнаўляе перажыванні дзяцей — так дзяцей! — з розных краін Еўропы, замкнутых за калючым дротам канцэнтрацыйнага лагера, які фашысцкія злачынцы абсталявалі менавіта ў Лодзі.

Літаратурнае сяброўства між гарадамі Лодзь і Мінск даволі плённае. Прыпомнім тут, што дзякуючы лодзінскаму выдавецтву (якім кіруе В. Яжджынскі) паявілася ў нас анталогія *«Беларускія вершы»* і зборнік апавяданняў Янкі Брыля *«Глядзець на траву»*. Ян Гушча здаў ужо ў прадукцыю — таксама лодзінскаму выдавецтву — зборнік твораў выдатнага беларускага паэта Максіма Багдановіча, рыхтуе да выдання падборку вершаў Максіма Танка, працуе над перакладамі з іншых беларускіх майстраў паэтыцкага слова.

Пажадаць бы такога творчага супрацоўніцтва ўсім іншым выдавецтвам і пісьменніцкім калектывам.

На гэтым спісак *«беларускіх паленікаў»* яшчэ не канчаецца. У планах выдавецтва «Беларусь» на 1972 год знайшлі мы пераклад аповесці Галены Бехляровай «Дом пад каштанамі». Гэта з гумарам напісаны расказ пра хлопчыка Петруся і дзяўчынку Касю, якім здараюцца самыя фантастычныя прыгоды. Кніжка ілюстравана каляровымі малюнкамі. Яна прызначаецца для дзяцей школьнага ўзросту. Яе аўтар — Г. Бехлярова — нарадзілася ў Лодзі (!), аднак працуе ў варшаўскім выдавецтве «Наша кнігарня».

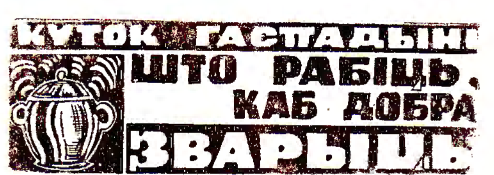
Варта яшчэ ўспомніць пра альбомнае выданне «Леніна». Гэта каляровы і чорна-белы фотарэпартаж пра тую беларускую мясцовасць у Магілёўскай вобласці, якая праславілася баявымі хрэсьбінамі Войска Польскага. Дык альбом «Леніна» расказвае перш за ўсё пра савецка-польскую баявую дружбу, адлюстроўвае змест усяго гэтага, што знаходзіцца ў мемарыяльным музеі ў Леніна.

На гэтым расказ аб літаратурным сяброўстве можна было б закончыць. Хочацца аднак хаця б слова сказаць і пра іншыя цікавыя выдавецкія беларускія навінкі. Вядома, што на 1972 год прыпадаюць «круглыя» юбілейныя гадавіны найслаўнейшых беларускіх літаратараў: *Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Танка* і інш. З гэтай бадай нагоды выдавецтва «Навука і тэхніка» запланавала выдаць найбольш поўны і крытычна апрацаваны «Збор твораў у 7 тамах» Я. Купалы. Паасобныя тамы будуць паяўляцца ў 1972—1974 гадах. Падобны збор твораў у 14-ці тамах Якуба Коласа рэалізуе ўжо выдавецтва «Беларусь». У другім квартале г.г. выйдзе другі том, у якім знаходзяцца вершы з 1917—1956 гадоў.

Максім Танк на свой юбілей (60-годдзе) атрымае зборнік вершаў і паэм «Ключ жураўліны». Пазнаёміць ён чытача з яго лепшымі лірычнымі творамі, якія ўзніклі на працягу 40 год творчай працы народнага беларускага паэта.

У планах беларускіх выдавецтваў, вядома, многа больш цікавых кніжак. На гаворку аб іх мне ўжо, на жаль, не хапае месца.

Віктар Рудчык

ЯК ПАДРЫХТОЎВАЦЬ МАРОЖАНЫЯ ПРАДУКТЫ?

Сёння мы падаем некалькі патраў, у якіх вы зможаце выкарыстаць марожаную гародніну або марожаныя фрукты.

СУП З ГАРОДНІНАЙ

Гароднінная мяшанка (з фасолькай шпараговай, з зялёным гарошкам, каляфёрамі, морквай), паўтара літра булёну, 4 лыжкі макарону альбо рысу, лыжка зялёнай пятрушкі, соль, калі хто жадае, 3—4 лыжкі смятаны, — вось неабходныя прадукты на гэты суп. Закіпяціць булён, палажыць у яго замарожаную гародніну, а калі булён ізноў закіпіць, усыпаць макарон ці рыс і варыць мінут 20. Прыправіць па смаку, ужо ў талерках усыпаць зеляніну, уліць смятану.

МОРКВА З ГАРОШКАМ

У кіпячую ваду палажыць пачку марожанай морквы з гарошкам (вады трэба ўзяць адну шклянку) і, калі вада ізноў закіпіць, варыць яшчэ 20 мінут. Палажыць туды масла, размешанае з мукою, пасаліць, закіпяціць, памешваючы.

КІСЕЛЬ З ПАРЭЧАК

На кісель трэба ўзяць: паўкілаграма парэчак, 2 шклянкі вады, цукар, 3 поўныя лыжкі крухмалу, шклянку смятаны ці малака і ванільны цукар.

Парэчкі абпаласкаць на сітцы кіпятком, пасля чаго выпажыць у глыбокую талерку і перасыпаць двума лыжкамі цукровай пудры, паставіць на каструлю з кіпячай вадой і размарозіць такім чынам. Далей трэба парэчкі працерці праз сіта ў каструльку і адставіць. Тое, што засталося на сітку, заліць у каструльку двума шклянкамі вады, закіпяціць, працадзіць. Да вывару дадаць па смаку цукар, паставіць на агонь, уліць, памешваючы, разведзены вадою крухмал. Закіпяціць. Адставіўшы з агню, адразу ж уліць сыры сок з парэчак, вымяшаць, уліць у шкляныя місачкі і паставіць, каб кісель астыў. Да кісялю можна падаць бітую смятанку ці малако, пасаладжанае ванільным цукрам.

КНЭДЛІ З МАРОЖАНЫМІ СЛІВАМІ

На кнэдлі неабходна ўзяць 1 кілаграм бульбы, шклянку мукі, 2 яечкі, паўкілаграма марожаных сліў, цукар і масла з цертай булкай.

Бульбу зварыць, прапусціць яе праз мясарубку. Дадаць муку і яечкі, замясіць бульбянае цеста. Сліў не размарожваць. Надрэзаць іх і павымаць костачкі. З цеста рабіць даволі тоўстыя валікі, рэзаць упоперак на аднолькавыя кавалкі, класці іх на далоні і заварочваць у іх слівы, насыпаючы ў кожную пакрысе цукру. Добра залепленыя кнэдлі класці на гарачую, крыху пасоленую ваду і варыць 5 мінут ад таго часу, калі кнэдлі выплывуць наверх. Падаваць палітыя маслам з цертай булкай, асобна — цукар.

МІЗЭРЫЯ

Пачку марожанай мізэрыі (нарэзаных і ачышчаных агуркоў) цалкам размарозіць. Найлепш палажыць агуркі на талерку і талерку паставіць на каструльку з кіпячай вадой, пасля чаго агуркі астудзіць. Адліць сок, пасаліць, пасыпаць перцам, спырснуць лімонным сокам і паліць густой смятанай.

Гаспадыня

БЕЛАРУСКІ СПОРТ

МАЙСТРЫ СКУРАНОЙ ПАЛЬЧАТКІ

Нядаўна ў Мінску закончыўся міжнародны турнір баксёраў на прызы Мінскага Палаца спорту. Як, падкрэслівае газета «Звязда», многім спартсменам ён прынёс надзеі і добрыя перспектывы перад летняй Алімпіядай у Мюнхене. У турніры выступілі майстры скураной пальчаткі дзесяці краін.

Паспяховымі былі выступленні беларускіх баксёраў: Уладзіслаў Пралоўскі (лёгкая вага), Іван Зылевіч (першая сярэдняя вага) і Валерый Пачатухін (цяжкая вага) аказаліся пераможцамі турніра, Віктар Радкевіч (паўлёгкая вага), Анатолій Беразюк (другая паўсярэдняя вага) і Валерый Сакалоў (другая сярэдняя вага) занялі другія месцы, а Іван Вяльчэнкаў (лягчэйшая вага) і Віктар Лігай (паўлёгкая вага) — трэція. Адзначым, што з замежных баксёраў толькі былі беластачанін Ян Галонзка (у фінале выступаў з Радкевічам) аказаўся залатым прызёрам турніра.

Спаборніцтвы ў Мінску прайшлі на высокім узроўні.

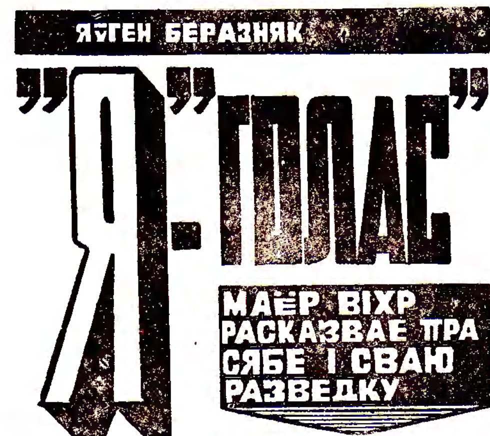
— Вялікае дзякуй за цёплую гасціннасць, дасканалую арганізацыю спаборніцтваў, — сказаў пасля заканчэння турніра адміністрацыйны сакратар Міжнароднай аматарскай асацыяцыі бокса (АІБА) англічанін Гары Бэнкс. — Магчыма, з часам наша асацыяцыя скарыстаецца добрымі ўмовамі для правядзення ў Мінску іншых вялікіх спаборніцтваў па боксу.

— Лічу, — працягваў суддзя міжнароднай катэгорыі Бернар Маско (Францыя), — што такімі спаборніцтвамі поўнасцю можа быць і чэмпіянат Еўропы. У Мінску ўмеюць дасканала арганізаваць спаборніцтвы. Нам спадабаўся Палац спорту, у якім добрыя ўмовы для правядзення спаборніцтваў па боксу любога ранга.

На здымку: беларускі баксёр, чэмпіён Савецкага Саюза па боксу сярод юнакоў у цяжкай вазе Пётр Віннік на трэніроўцы ў мінскім Палацы спорту.

Фота В. Казлова.

ЯК ОТМАН СТАЎ ПРАЎДЗІВЫМ

Граза паспяхова легалізаваўся ў Кракаве. Як агент па забеспячэнню бесперашкодна ездзіў па горадзе, наведваў і суседнія вёскі. Яго галоўны ўчастак работы: ваенныя аб'екты, сістэма абаронных умацаванняў. Гітлераўцы, даносіць Граза, штодзённа выводзяць з горада палякаў у напрамку Бохні і Мохава капаць акопы, супрацьтанкавыя равы.

Правай рукой Гразы стаў Музыкант, Юзэф Прысак, кіраўнік вулічнага аркестра, дакладней, сямейнага трыо (сам Юзэф, яго жонка і дачка). Здаралася, да аркестра далучаўся і Аляксей з акардэонам. Тады трыо станавілася квартэтам. Стася, малодшая з Прысакаў, танюсенькім галаскам выводзіла журботныя салдацкія песні пра фатэрланд і фрау. Плакала скрыпка Прысака. Іншы раз аркестр запрашалі ў ваенныя казармы і рэстараны «Толькі для немцаў». Жылі Прысакі ў прадмесці Кракава Бронавіцы.

Камітэт партыі дапамог Юзэфу ўладкавацца начным вартаўніком на чыгунцы. Ноччу Музыкант вартаваў сады і агароды, прылеглыя да магістралі, што звязвала Кракаў з Сілезіяй. Месца службы аказалася выключна ўдалым. Мы рэгулярна атрымлівалі інфармацыі аб ваенных перавозках. Паведамленні Прысака з кожным днём станавіліся ўсё больш дакладнымі, лаканічнымі: адчувалася школа Гразы. Граза між тым паведамляў: нічога падазронага нашы людзі, якія назіралі за кватэрай, куды мог з'явіцца Отман, не выявілі.

«Таварыш капітан, 6.X.1944 г. перад вечарам на кватэру Ігнаца з'явіліся абвераўцы, яны, прад'явіўшы пароль, перададзены ім Ольгай, патрабавалі сустрэчы з вашым прадстаўніком. На 9.X. прызначана сустрэча з імі. Прашу ўказанняў. З прывітаннем А.».

Вось якую запіску я атрымаў ад Гразы 7 кастрычніка. Прынёс яе з Чэрніхува наш сувязны Збышак. Ён застаўся начаваць у атрадзе, каб на світанні адправіцца з адказам.

Не спяшацца. Галоўнае — не спяшацца. Узважыць усе «за», усе магчымыя ходы праціўніка. Перш за ўсё адвесці удар ад Ігнаца, стварыць на час сустрэчы максімальную бяспеку для нашых людзей.

Юзэф Прысак — Музыкант

Павольна складваліся радкі пісьма — інструкцыі:

«9.X. пашлі на сустрэчу Метэка. Няхай ён перадасць ім наступнае:

1. Кватэра, выбраная Ольгай для сустрэчы з імі, не надзейная. Ігнац сімпатызуе немцам і можа лёгка прадаць усіх. (Гэта каб выгарадзіць Ігнаца, калі яны акажуцца правакатарамі).
2. Камандзір атрада не пажадаў сустрэцца на гэтай кватэры і прызначае сустрэчу на 12.X. у лесе ля мястэчка Чэрніхуў (вызначы сам дакладна месца сустрэчы).
3. Камандзір атрада жадае ведаць, якія паслугі яны могуць аказаць Савецкай Арміі, што просяць ад нас.

У такім духу праінструктуй Метэка і пашлі яго на сустрэчу. Будзь асцярожны. Метэк не павінен ведаць, дзе ты. Ён ні ў якія іншыя перагаворы не павінен уступаць. Калі дадуць згоду, пайдзі на гэту сустрэчу сам. Вазьмі з сабой 3—4 чалавекі з аўтаматамі. Выбяры новае месца сустрэчы. Прымі ўсе меры перасцярогі.

Пасля сустрэчы неадкладна прыходзь да мяне з грунтоўнай інфармацыяй.

Калі першыя перагаворы і сустрэча зробяць на цябе станоўчае ўражанне, бяры подпіскі, давай мянушкі, абумоўлівай далейшую сувязь.

ТРЫБУНА чытачоў

ЁСЦЬ СВЯТЛІЦА!

Моладзь у Парцаве ўжо даўно думала аб тым, каб мець сваю святліцу. Гэтыя мары цяпер збыліся. У нашай вёсцы ўжо ёсць святліца. Яна хоць не новая і не вялікая, але ёсць ужо, як людзі кажуць, свой куток для моладзі. Перад тым быў тут пункт скупу малака. Пункт пабудавалі новы. Калі моладзь хацела зрабіць забаву, не было дзе. Тады бацькі сабраліся і паехалі па дошкі. Вечарам зрабілі падлогу, і святліца была гатова. Потым яшчэ толькі дзяўчаты троху прыбралі. На другі дзень была забава. Многа моладзі было з іншых вёсак. Усе доўга і дружна гулялі. Усе былі задаволены. Аднак потым, у гэтую нядзелю, прыйшлі хлопцы ў святліцу ад малога да вялікага. Гэтыя старшыя як накурылі, дык не было чым дыхаць. На падлозе было аж груба ад балота і недакуркаў. А з боку ж стаялі малыя. І тут зноў пытанне: якім мэтам мае святліца служыць? Хіба ж не таму, каб у ёй курыць папяросы?

Чытач з Парцава

У МІХАЛОВЕ

21 лютага 1972 г. у Грамадскім цэнтры культуры ў Міхалове адбылася сустрэча з прадстаўніком Паўночнай групы савецкіх войск маёрам Канаваловым. Расказаў ён аб баявым шляху Савецкай Арміі. Затым адбылася мастацкая частка, у якой выступіў мясцовы калектыў. Апрача песняў, чыталіся вершы і проза.

Коля Грэсь,
Пянькі

НІКСАН І МАО

Ляціць Ніксан да Мао
Карыстаць добры час:
Павучыць, падказаць,
Як ламаць, клінаваць.

Ён даўно ўжо сябе
Дыпламатам лічыў,
Таму жонцы сваёй
Чырвань-плашч налажыў.

Асцярожны Ніксан
Апрануў бы і сам,
Але ведаў: Мао
Пабялеў ўжо даўно.

Міхась Івацік
Ахрымы

КАХАННЕ

Дунька, мілая мая,
Я цябе кахаю.
Як вазьму цябе за жонку,
Сінякоў настаўлю.

Ой, ты Янка, мой саколік,
Паспяшайся ўзяць мяне.
Папаезджу я уволю
На тваім, любы, гарбе!

Павел Налівайка
Скраблякі

З прывітаннем, Васіль».

...Аляксей з'явіўся ў атрад ноччу. Разбудзіў мяне. Па вачах, якія свяціліся радасцю, я зразумеў: удача. Ён усё зрабіў па інструкцыі. Сустрэчу прызначыў ля лясной старожкі. У 10.00 па маскоўскаму часу прыплыла першая рыбка — Уладзімір Комахаў — настаўнік матэматыкі. З ваенна-палонных. Завербаван Отманам восенню 1941 года. З таго часу з ім не расстаўся. Гатовы крывёю скупіць сваю віну. І вось прыйшоў.

Отмана Аляксей пазнаў па Ольгіных апісаннях. Прысадзісты, мажны, лысы. У руках новы шыракаполы капялюш. З'явіўся на месца сустрэчы, як дамовіліся, адзін. Відаць, стрэленая птушка. І цану сабе ведае. Отман не ўтойваў: галоўная мэта яго — выжыць, выратаваць сям'ю.

Дайце гарантыю, што пакінеце мяне і сям'ю жывымі. У маіх руках такія крыніцы інфармацыі, якія вам, малады чалавек, нават не сніліся.

Аляксей рассмяяўся:

— Нам, гер Отман, падавай тавар лепшым бокам. Як гаворыць адзін мой таварыш, пажывём — убачым.

— Пажывём — гэта добра.

Рассталіся, дамовіўшыся аб новай сустрэчы ў Кракаве.

(Працяг будзе)

ЛЮБЯЦЬ КНІГІ

У пачатку кожнага новага года абавязвае ў бібліятэках новая рэгістрацыя чытачоў. Аб гэтым абавязку памятаюць старэйшыя чытачы з Грэдалёў: Дзмітр Кабрынец, Яўгенія Брэнька, Анастасія і Лукаш Андрэюкі, Марыя Ігнацюк, Іван Ігнацюк, Ніна Мартынюк і інш. Яны першымі з'явіліся на рэгістрацыю. Гэтыя людзі шмат перажылі, у тым ліку дзве вайны. Чытаюць яны перш за ўсё рускія кнігі, цікава дыскутуюць. Бібліятэка задаволена імі. Незадаволена толькі некаторымі маладымі чытачамі, якія задоўга трымаюць кнігі і часта трэба ім па некалькі разоў прыпамінаць аб абавязку звяртаць пазычаныя кнігі.

О. Р.

ДАПАМАГАЮЦЬ

У Орлі, што на Бельшчыне, існуе паляўнічы гуртох «Арол». Налічвае ён 16 асоб. Паляўнічыя не толькі арганізуюць паляванні на звяроў і птушак, але таксама дапамагаюць ім. Паводле слоў стражніка лоўных палёў Міколы Добаша, кожны год развозіцца па палях каля 10-ці тон пашы і зярна для ўтрымання звярыны ў зімовы час. Знішчаюцца таксама бяспанскія сабакі і каты, а таксама застаўленыя пасткі. Штогод арганізуецца лоўля жывых зайцаў, якія потым за дэвізы высылае наша дзяржава ў ФРГ, Англію, Італію і другія дзяржавы. Гуртком умела кіруе старшыня Грыша Качынскі.

Ваня Кірызюк

СЯЛЯНЕ РЫХТУЮЦЦА ДА ВЯСНЫ

Сяляне рыхтуюцца да веснавых работ. Перш за ўсё купляюць на свае палеткі і сенажаці мінеральныя ўгнаенні. А цяпер умовы для куплі вельмі добрыя, бо НПК могуць прывезці трактарамі на месца.

Таксама запасаюцца сяляне і здаровым, высакаякасным насеннем аўса, ячменю, яравой пшаніцы і іншых культур. Многія купляюць конныя машыны для кашэння травы і збожжа.

М. Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я на вёсцы. Мне 19 год, і дагэтуль я не вучыўся танцаваць. Дык вось хачу я навучыцца танцаваць, ну, бо што ж з таго хлопца, які не ўмее танцаваць? Пайсці на забаву і прастаяць цэлы вечар у куточку ці пры дзвярах святліцы? Гэта проста страшна, ды і цяжка зразумець мяне таму, хто ўмее танцаваць.

Прашу цябе, Сэрцайка, парай мне, дзе я магу навучыцца танцаваць, мо дзе ў горадзе, на якімсьці курсе, ці ў школе танцаў? А мо як інакш магу навучыцца? Бо я, Сэрцайка, сястры не маю, каб мяне навучыла, а дзяўчат такіх у вёсцы няма, бо ўсе вучацца ў Беластоку.

Чытач з Беластоцкага павету

Танцаваць не навучыліся хлопцы менш адважныя. Дык і чым больш год, тым цяжэй адважыцца першы раз з дзяўчынай пайсці танцаваць. Але прызнаю табе рацыю, напэўна непрыемна цэлы вечар прастаяць у кутку святліцы і толькі прыглядацца да іншых, як тыя «круцяць» прыгожых дзяўчат. А найгорш іменна тое, што танец — гэта найпрасцейшы спосаб, каб, напрыклад, пазнаёміцца з дзяўчынай, якая спадабалася. Але ці, каб умець танцаваць, трэба абавязкова мець сястру? Не, дарагі Чытач, трэба мець крышку больш адвагі! А дзяўчаты, якія вучацца ў Беластоку, напэўна ж прыязджаюць на забавы ў сваю вёску, бо дзеля каго ж вы, хлопцы, робіце гэтыя забавы? І ўсё ж найлепшай школай будзе табе тое, калі папросіш адну ці другую дзяўчыну да танца і смела ёй скажаш, што танцуеш першы раз і хочаш, каб яна цябе «павяла» ў танцы. Сароміцца ж няма чаго, гэта ж свая дзяўчына, якая напэўна даўно заўважыла, што ты не танцуеш і стаіш толькі пад дзвярыма ці ў куточку. А калі адразу і не пойдзе «гладка», не перайма йся, танцуй далей, гэта ж не конкурсны танец, дзе ўсе на цябе глядзяць, а другія ацэньваюць. Адвагі, больш адвагі, дарагі Чытач!

Жадаю поспехаў!

Сэрцайка.

ЯК ПРАЦУЕ КГВ У КОМАТАЎЦАХ

У 8 нумары вашага тыднёвіка з'явіўся на апошняй старонцы артыкул «Парадак у Коматаўцах».

Буду шчырая: у артыкуле 2% праўды. Калі рэдакцыя змагаецца з фальшам і злом, дык не павінна гэтага рабіць пры дапамозе фальшу. Прашу зрабіць папраўку, у якой павінны вы выказаць свае адносіны да такіх карэспандэнтаў, якія не разумеюць у чым заключаецца сапраўдная крытыка.

А цяпер да асноўнай тэмы: як працуе КГВ у Коматаўцах. Наша вёска вялікая. Добра дзейнічае ў ёй сельгасгуртох (старшыня Ян Гедзіч і загадчык вытворчасці Аляксей Шапель). У мінулым годзе выпрацаваў ён 200 тысяч надвышкі. Кожны год 40% надвышкі дзеліцца паміж працаўнікоў і членаў праўлення гуртка. Частка грошай прызначаецца для гуртка вясковых гаспадынь. КГВ дзейнічае ў нас ужо звыш 4 год. З апошняй надвышкі атрымаў ён 13,5 тыс. зл. Гэтыя грошы прызначаны на краязнаўчую экскурсію, пасуду, арганізацыю дзяцінца, культурныя вечарыны.

На агульным сходзе члены КГВ пазнаёміліся з пастановай Палітбюро ЦК ПАРП, у якой, між іншым, гаворыцца аб пашырэнні жывёлагадоўлі. Жанчыны прынялі абавязацельства купіць з уласных фондаў 300 штук куранят і 400 штук качак ды надалей спецыялізавацца ў свінагадоўлі. Заказ з залічкай ужо выслалі мы ў ПЗКР у Беласток.

Праца ў нашым гуртку ідзе поўным ходам. 19 лютага 1972 г. наша вёска з ваколіцай былі сведкамі поспехаў нашых членаў. Арганізавалі мы культурную вечарыну, спалучаную з першым выступленнем драматычна-харавога калектыву. Калектывам кіруе Ян Мікуць, у якога багаты вопыт у галіне распаўсюджвання культуры ў вясковым асяроддзі. У яго велізарны запал і здольнасці ў гэтай галіне. Пад яго кіраўніцтвам хор выканаў 9 песняў: беларускіх, украінскіх і польскіх. Затым былі пастаўлены «Прымакі» Янкі Купалы. У гэтай камедыі ўдзельнічалі: Ян Леўчук, Лідзія Леўчук, Анна Крук, Лідзія Стрышко, Мікалай Андрушэвіч, Віктар Каравайчык, Мікалай Крук і Віктар Стрышко. Суфлёрам была Ніна Каравайчык.

Перапоўненая зала. Публіка вясёлая і шчаслівая. Авацыям не было канца. Людзі зразумелі, што наша беларуская мова сапраўды патрапіць ствараць радасны настрой, што нашыя народныя песні маюць своеасаблівы чар, што беларускі народ мае багатую літаратурную спадчыну.

Члены КГВ, знаёмыя з кулінарыяй (усе закончылі адпаведны курс) падрыхтавалі супольную вячэру, была вельмі прыемная атмасфера. Пасля вячэры ў прыгожа прыбранай святліцы адбыліся танцы. Такія супольныя сустрэчы сталі ў нас ужо традыцыйнымі: вучаць яны таварыскаму жыццю і збліжаюць людзей.

У гуртку сваім адчуваем сябе членамі адной сям'і, злучае нас супольная думка і праца. У Коматаўцах вядучай сілай з'яўляюцца жанчыны (мужчыны нам толькі памагаюць).

Так, каханенькія, кожная арганізацыя выхоўвае чалавека, выпрацоўвае яго адносіны да жыцця і асяроддзя. Звяртаюся з заклікам да ўсіх сельгасгуртоў у Беластоцкім павеце, каб пры сваім баку арганізавалі гурткі вясковых гаспадынь.

Вера Шапель,
Старшыня КГВ у Коматаўцах

АД РЭДАКЦЫІ: Цешымся, што ў культурнай працы вашай вёскі наступіў зрух. Гэтага ж і хацеў той «Саўка», якога вы абвінавачваеце ў фальшы. Ён не крытыкаваў канкрэтных людзей, якіх вы бароніце, але звярнуў увагу на некаторыя з'явы, якія яго непакоілі. А ў гэтым погляды могуць паміж вамі разыходзіцца. Тым больш, што яго інфармацыя датычылася ранейшага перыяду (па тэхнічных прычынах мы не можам апублікаваць дасланай інфармацыі адразу і часам яна ад гэтага старэе). А ад сваіх карэспандэнтаў мы патрабуем толькі праўды. Ахвотна прымем у іх лік і вас. Вы так пераканаўча апісалі вечарыну, што мы аж пашкадавалі, што не было на ёй нас.

ВЫПАДАК

28.II.1972 г. на вуліцы Вызвалення ў Гайнаўцы Ян Кірылюк, сын Паўла, 25 год, едучы матацыклам, збіў веласіпедыста Міхала Літвінюка, сына Дзмітра, 55 год. М. Літвінюк быў адвезены ў шпіталь. Прычына выпадку: веласіпедыст Літвінюк заехаў дарогу.

Міхась Івацік, Ахрымы. «Просьбу ў Ніву» друкаваць не будзем. Справа ў тым, што гэты верш можа падрэзаць крылы маладому аўтару. Што ж у тым дрэннага, што чалавек пачаў пісаць вершы? Трэба да гэтага заахвочваць, а не біць па галаве.

Зоя Паўлючук, Галады. Пытаецца, чаму ў гэтым годзе «Ніва» не выдрукавала календара. Мы ўжо нядаўна адказвалі на падобнае пытанне: ёсць у продажы «Беларускі каляндар», які выдала ГП БГКТ. Ён куды багацейшы, чым наш. У ім таксама ёсць праваслаўныя святы (навошта ж тады рабіць падвойную работу?). Калі яго не можаце купіць у вашай вёсцы, напішыце ў ГП — вышлюць. Падаем адрас: ZG BTSK, Białystok, ul. Warszawska 11.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Prawdzie w oczy" (polski), 21—22. „Zwierzęta" (franc.), 23—24. „Tylko jeden telefon" (węgierski), 25—26.

Нараўка

„Motodrama" (polski), „Pogoń za Adamem" (polski), 22—26.

Нарва

„Jankes" (szwedzki), „Krwawa bajka" (jugosł.), 22—26.

Чыжы

„Nad jeziorem" (radz.), 22—26.

Дубічы Царкоўныя

„Niezawodni przyjaciele" (rumuński), „Spotkanie w „Bajce" (polski), 22—26.

Арэшкава

„Straszliwe skutki awarii telewizora" (czeski), „Los Golfos" (hiszpański), 22—26.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„ Na torze czeka morderca" (czeski), „Przeciw Wranglowi" (rumuński), 22—26.

Орля

„Ludzie i bestie" (radz.), I i II s. 22—26.

Райск

„Prom" (polski), „Południk zero" (polski), 22—26.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Manewry Dniepr" (radz.), 21—22. „Milion lat przed naszą erą" (franc.), 23—24. „Okruchy życia" (franc.), 25—26.

Шудзялава

„Effi Briest" (NRD), „ Oczami przyjaciół" (polski), 22—26.

Янаў

„Kobieta wąż" (ang.), 22—26.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Na Rusi" (radz.), 21—22. „Film o miłości" (węgierski), 23—24. „Cyrk straceńców" (USA), 25—26.

Мельнік

„Żyrafa w oknie" (czeski), 21—22. „Rzeczypospolita babska" (polski), 23—24. „Milion za Laurę" (polski), 25—26.

Мілейчыцы

„Kłopoty z miłością" (NRD), 21—22. „Dziewczyna" (Węgierski), 23—24. „I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 25—26.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Hajducy kpt. Angela" (rumuński), „Uzurpatorzy" (węgierski), 22—26.

Новы Двор

„Pippi" (szwedzki), „Unkas — Ostatni Mohikanin" (rumuński), 22—26.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7216 T-3

Мядзвежая сям'я

Мы, жыхары вёскі Сапава, Кленіцкай грамады, Гайнаўскага павету, маем крыху свайго лесу. Але вось бяда: у нашай вёсцы завялася сям'я Мядзведзяў. Ходзяць Мядзведзі ў лес за дабычай. Але, шукаючы мёду, вывaрочваюць сосны. Аж лес трашчыць. Відома, Мядзведзі здаровыя. І да іх не падыходзь. Як заравуць, як вытрашчаць вочы! Хто ж тады можа спыніць гэту вясёлую працу? У іх надзвычайная сіла! Скочыць такі на елку ці сасну і няма яго. І не падыдзеш да дрэва, бо Мядзведзь можа скрывдзіць: у яго лапы з пазурамі: можа зацарапаць і задушыць. А лес гіне і гіне. І перапынку няма ў гэтай мядзвежай працы. Калі Івану Анішчуку не падабалася яна, адзін малады Мядзведзь кінуўся на яго з нажом у лапах і адабраў у яго ровар. І Анішчук без ровара: стаў ён дабычай Мядзведзя.

А яшчэ горш тое, што Мядзведзі робяць начамі. Аднойчы прыйшлі яны да хаты Пятра Тапалеўскага і як пачнуць грызці сцены і біць лапамі, дык мала дзвярэй не выламалі. Але дзверы былі добра зачынены, і Мядзведзі, раўучы, пайшлі ў сваю бярлогу. Жах было глядзець на адурэўшую Мядзвежую сям'ю. Прыходзілі Мядзведзі і да Івана Анішчука і пагражалі: так твая, сякая ды такая, мы з вамі залатвімся.

Відома, Мядзведзі моцныя, надвор'е добрае, дык гуляюць і нажываюцца з людской працы. Патрэбны тут добрыя лоўчыя, якія адвучылі б Мядзвежую сям'ю ад гэтых павадак: навялі б у лесе парадак і забяспечылі б сялянам спакойныя ночы.

І.Анішчук
П.Тапалеўскі
А.Максімюк

Ад цэнтра АБС: Вывад правільны. Шукаем адважных!

ТАБЕ ЧАГО?

Пятро сказаў:
— Ох і цяжка жыць на свеце сумленным людзям!..
— Ну, дык няхай ужо ім, а табе ж чаго? — спытаў у яго сусед.

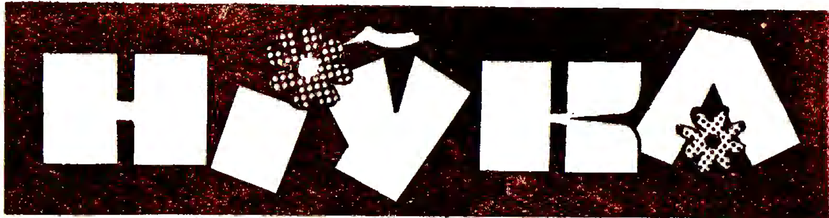
ЖЫЦЦЁ

— Якое аднастайнае жыццё настала.
— Чаму?
— Учора не меў грошай і сёння таксама.

САБАКА

«Пятрук, твой сабака з'еў нашу курыцу!»
«Добра, што ты мне пра гэта сказаў. Сёння ён больш нічога не атрымае».

КІНАКАРЦІНА

— Ну, як кінакарціна? — спытаў бацька ў сына, які прыйшоў з кіно.
— Напэўна, цудоўная, — адказаў сын, — мой сусед вельмі захапляўся.

ШТО ДАРАЖЭЙ?

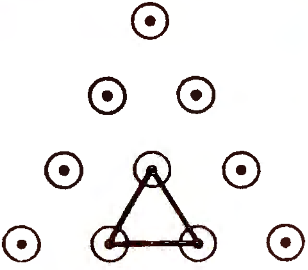
— Што даражэй: розум ці сумленне?
— Я думаю, розум таннеі. Каго ні сустрэну, усе мяне розуму вучаць.

Страта

Недзе нечым кіраваў,
Быў, казалі,
Га-ла-ва!
І не ў сне,
А наяву
Ўсе хвалілі
Галаву.
У палучку —
Жонка й тая
Падпявала.
— За-ла-т-ая!
Потым гэта галава
Да буфета павяла.
Браў па сто,
Пасля — па дзвесце:
І зляцеў з пасады,
З месца.
Да буфета павяло —
Галавы
Як не было!
Вольным
Я цяпер блукаю,
Галаву сваю
Шукаю.
— Дзе хадзіў я?
Дзе я піў?
Дзе, праклятую,
Згубіў?
А, шукаючы галоўку,
Зноў прыходзіш
У сталоўку
Да знаёмага
Буфета...
— Галава!
Ну, дзе ты?
Дзе ты!..

Мікола Чарняўскі

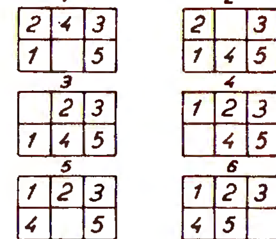
Талаваломка

Колькі роўнабаковых трохвугольнікаў рознай велічыні можна пабудаваць на гэтым рысунку? Бакі трохвугольніка могуць перасякацца ці злівацца любую колькасць разоў, а іх вяршыні (гл. рысунак) павінны апірацца на цёмныя кропкі ўнутры кружкоў.

* ✲ *

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

1

2	4	3
1		5

2

2		3
1	4	5

3

	2	3
1	4	5

4

1	2	3
	4	5

5

1	2	3
4		5

6

1	2	3
4	5	

Байкі

СКАРГА

У клетцы заапарка насарогу хапала месца, але ён скардзіўся:
— Муха побач пасялілася.

НЕ РАЎНЯ

Чубаткі балбаталі паміж сабою:
— Наш певень падобны на арла
— і крылы гэткія, і дзюба вострая.
— Ды не раўня ён арлу!
— Чаму?
— Не ўмее арол кукарэкаць.

Рыгор Бохан

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Веры Мікуць і яе сяброў: Ірьі і Толіка, з вёскі Коматаўцы, Беластоцкага павету, змяшчаем песню:

Ach, Franka, Franka

**Jak długo mam tu stać na ulicy,
pod oknem Franki, tej cholernicy?
I ja tu stoję, i kumple stoją,
od tego stania już nogi bolą.**

**Ach, Franka, Franka, powiedzże, Frania,
co z nami będzie względem kochania?
Ach, Franka, Franka, powiedzże, Frania,
co z nami będzie względem kochania?**

**Grajże, muzyko, grajże wesoło,
może mnie wreszcie Franka zawoła,
będziemy razem muzyczki słuchać,
będziemy razem piwko popijać!**

**Ach, Franka, Franka, powiedzże, Frania,
co z nami będzie względem kochania?
Ach, Franka, Franka, powiedzże, Frania,
co z nami będzie względem kochania?**

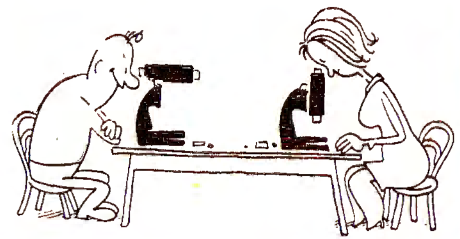
**Przez to stojanie nicem nie zyskał,
ani się najadł, anim się wyspał,
tylkom na ciebie pieniądze stracił,
wódkę fundował, muzykę płacił!**

**Ach, Franka, Franka, powiedzże, Frania,
co z nami będzie względem kochania?
Ach, Franka, Franka, powiedzże, Frania,
co z nami będzie względem kochania?**

**Ach, Franka, Franka, co ci mam zrobić?
Czy ci kark skręcić, czy nożem zabić?
Nimżem tu przyszedł pod twoje progi,
bodaj bym złamał obydwie nogi.**

**Ach, Franka, Franka, wyglądasz pięknie,
chyba z tej złości serce mi pęknie!
Ach, Franka, Franka, wyglądasz pięknie,
chyba z tej złości serce mi pęknie!**

— Зямля!

Цікавы аб'ект.

НАВОШТА ВУЧЫЦЦА?

— Ты ж разумны хлопец, а не хочаш далей вучыцца, — папракнуў бацька сына.
— Калі я разумны, дык навошта вучыцца?

ДУРАЎ

Аднойчы нейкі пыхлівы саноўнік прыйшоў у пецярбургскі цырк разам са сваёю адкормленай жонкаю. Ён знаважліва спытаў Анатоля Дурава, які стаяў ля касы:
— Скажыце, а свінні будуць?
— Як возьмеце білеты, то будуць, — спакойна адказаў яму Дураў.

КУРЫ

Сусед гаворыць Кастусю:
— Не выпускай ты сваіх курэй. Жыцця ад іх няма. Увесь двор запылілі.
Той адказаў:
— У такім выпадку і ты не выпускай сваіх. Няхай яны не ходзяць несціся ў наш куратнік.

ГУЗІКІ

— Куды накіраваўся? — пацікавіўся Кастусь у суседа.
— У магазін, купіць гузікаў.
— Ты ідзеш у магазін па гузікі?..
— А куды ж яшчэ па іх ісці?
— Дзівак! Ідзі на аўтобусны прыпынак, якіх хочаш назбіраеш, — параіў Кастусь.

ГОРЛА

— У вас баліць горла, — гаворыць урач пацыентцы, — вы павінны менш размаўляць.
— Што вы! Як жа я магу працаваць моўчкі?
— Вы, напэўна, настаўніца?
— Не, я машыністка.
— Калі вы машыністка, то можаце працаваць і моўчкі, — заўважыў урач.
— Як гэта?! — абурылася пацыентка. — У адным пакоі ў нас працуе тры машыністкі.

ЭЛЕКТРОННЫ МОЗГ

«Электроннаму мозгу» Пентагона — вялікай электронна-вылічальнай машыне было дадзена заданне вызначыць, калі амерыканскія войскі атрымаюць перамогу ў В'етнаме. Перад гэтым машыну забяспечылі вялікай колькасцю разнастайных афіцыйных даных, якія датычаць вайны Злучаных Штатаў на Індакітайскім паўвостраве. Перапрацаваўшы гэту інфармацыю, «электронны мозг» прыйшоў да вываду, што ЗША атрымаюць перамогу ў... 1966 годзе. Бадай, няма нічога дзіўнага, што машына трапіла ў няёмкае становішча: «праграмавала» ж авантуру ў В'етнаме не яна...

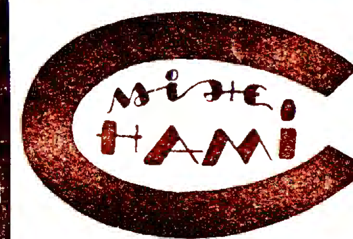
«САКРЭТ» МУЖА І ЖОНКІ БРАЙТУЭЛ

Адна з найбольш выдатных сямейных пар у лёгкай атлетыцы — Эн Пэкер і Роберт Брайтуэл. Яна на Алімпіядзе ў Токіо ўстанавіла сусветны рэкорд у бегу на 800 м і заваявала залаты медаль. Ён выдатна прабег свой этап у эстафеце 4х500 м і забяспечыў камандзе Вялікабрытаніі другое месца.

Цяпер лёгкаатлеты спынілі заняткі спортам і не так даўно раскрылі адзін з «вытворчых» сакрэтаў: «Перад гульнямі ў Токіо мы трэніраваліся разам са сваім сабакам. Праўда, ён настаянна пераганяў нас на фінішы. Але мы, імкнучыся як мага менш прайграць яму, увайшлі ў выдатную форму».

МНОГА РОБІМ

Міністр юстыцыі Баварыі (ФРГ) Філіп Хельд заявіў нядаўна карэспандэнтам:
— Мы вельмі многа робім для зняволеных. Нядаўна ў адной з турмаў здадзен у эксплуатацыю новы будынак, і мне прыемна паведаміць вам, што ён ужо заселен...

Начальнік меў службовы аўтамабіль, а выязджаў на падначаленых.